

Agenda van de gemeenteraad van 27 mei 2009

De burgemeester van Groningen roept de leden van de gemeenteraad bijeen op:

Datum: woensdag 27 mei 2009
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Nieuwe raadzaal
Voorzitter: P.E.J. den Oudsten

1. Opening
[Gewijzigde agenda gemeenteraad 27 mei 2009](#) (pdf)
[Notulen - besluitenlijst gemeenteraad 27 mei 2009](#) (pdf)
2. Vaststelling van de notulen
3. Afscheid en benoemingen
4. Mondelinge vragen en interpellaties
5. Initiatiefvoorstellen
[Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te verbeteren](#) (pdf)
6. Ingekomen stukken
7. Lijst met ingekomen collegebrieven d.d.
8. Lijst met ingekomen overige stukken d.d.
9. Conformstukken
10. Afsluiten contract voor externe verslaglegging raadscommissievergaderingen (nr. 441)
[Raadsvoorstel - Afsluiten contract in verband met externe verslaglegging raadscommissievergaderingen](#) (pdf)
11. Subsidie Groninger Forum 2009 (nr. 431)
[Raadsvoorstel - Subsidie Groninger Forum 2009](#) (pdf)
12. Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Karding (nr. 432)
[Raadsvoorstel - Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Karding](#) (pdf)
13. Het voorstel is van de agenda afgevoerd
14. Dorkwerd, wijziging komgrenzen (nr. 428)
[Raadsvoorstel - Dorkwerd, wijziging komgrenzen](#) (pdf)
15. Jaarprogramma Archeologie 2009 (nr. 433)
[Raadsvoorstel - Jaarprogramma Archeologie 2009](#) (pdf)

gemeenteraad - woensdag 27 mei 2009

16. Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid (nr. 434)
Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid (pdf)
17. Stedenbouwkundig plan Cuypersweg (nr. 435)
Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Cuypersweg (pdf)
18. Vaststelling beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark (nr. 436)
Raadsvoorstel - Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark (pdf)
19. Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties (nr. 437)
Raadsvoorstel - Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties (pdf)
20. Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie (nr. 438)
Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie (pdf)
21. wordt agendapunt 9
22. Bestemmingsplanwijziging Kranenburg II t.b.v. zakelijke dienstverlening in pand Eemsgolaan 17 (nr. 427)
23. Collegebrief d.d. 23 april 2009: Ontwerpbestemmingsplan Openbaar Vaarwater
24. Station Europapark en herziene grondexploitatie (nr. 430)
Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark (pdf)
25. 9 (6l). Beveiliging Martinitoren (nr. 429)
Raadsvoorstel - Beveiliging Martinitoren; definitief ontwerp (pdf)
26. Sluiting

Gewijzigde agenda gemeenteraad 27 mei 2009

AGENDA

**Voor de openbare raadsvergadering op
woensdag 27 mei 2009 vanaf 16.30 uur.**

1. Vaststelling van de notulen.
Notulen van 25 maart 2009.
2. Afscheid en benoemingen.
3. Mondelinge vragen en interpellaties.
4. Initiatiefvoorstellen.
 - a. Initiatiefvoorstel van GroenLinks 'Meer doen voor de huismus' (*zonder ptheadvies*).
5. Ingekomen stukken.
 - a. Lijst met ingekomen collegebrieven.
(*brief nr. 8 vereist besluit tot bekrachtiging van de opgelegde geheimhouding ex artikel 25 lid 2 Gemeentewet*)
 - b. Lijst met ingekomen overige stukken.
6. Conformstukken.
 - a. Afsluiten contract i.v.m. externe verslaglegging raadscommissievergaderingen (nr. 441).
 - b. Subsidie Groninger Forum 2009 (nr. 431).
 - c. Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardingse (nr. 432).
 - d. Vaststelling bestemmingsplan 'Herziening Eemspoort Hunzezone' (nr. 426). *–aanvullende college-informatie volgt–*.
 - e. Dorkwerd, wijziging komgrenzen (nr. 428).
 - f. Jaarprogramma Archeologie 2009 (nr. 433).
 - g. Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid (nr. 434).
 - h. Stedenbouwkundig plan Cuypersweg (nr. 435).
 - i. Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark (nr. 436).
 - j. Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties (nr. 437).
 - k. Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie (nr. 438).
 - l. Beveiliging Martinitoren (nr. 429).
 - m. Bestuurlijke evaluatie Nieuw Lokaal Akkoord (nr. 439).
 - n. Vaststelling bestemmingsplan De Held III (nr. 440).
 - o. Bestemmingsplanwijziging Kranenburg II t.b.v. zakelijke dienstverlening in pand Eemsgolaan 17 (nr. 427).

Gewijzigde agenda gemeenteraad 27 mei 2009

2

Discussiestukken

7. *1-minuut interventie*: Collegebrief d.d. 23 april 2009: Ontwerp-bestemmingsplan Openbaar Vaarwater.
8. Station Europapark en herziene grondexploitatie (nr. 430).
- collegebrief met antwoorden op vragen van de cie. volgt-

Voorafgaand aan het agendapunt bestaat de mogelijkheid (ten hoogste 3 minuten) in te spreken over agendapunten 4a en 6a.
Insprekers kunnen zich aanmelden bij de Griffie tot 48 uur voor de vergadering, telefoon 050 – 3677725 (secretaris raad: mw. G. Mulder).

U kunt deze vergadering live in beeld- en geluid volgen via www.gemeenteraad.groningen.nl

25-5-2009

Notulen - besluitenlijst gemeenteraad 27 mei 2009

BESLUITENLIJST GEMEENTERAAD GRONINGEN

Besluiten openbare raadsvergadering woensdag 27 mei 2009, aanvang 16.30 uur

	Onderwerp + voorstel	Besluit	Moties/amendementen/Stemming
1	Vaststelling van de notulen		
	Notulen van 25 maart 2009	vastgesteld	Met een correctie van GroenLinks
2	Afscheid en Benoemingen		
	Geen		
3	Mondelinge vragen en interpellaties		
	Mondelinge vragen van de fracties van de VVD, CDA en Christenunie: verwerving Pand KNG Poelestraat (pand Images)		Tussen College en KNG is er nog geen overeenkomst, wel de wil om eruit te komen.
4	Initiatiefvoorstellen		
a.	Initiatiefvoorstel van GroenLinks 'Meer doen voor de huismus'	aangenomen	Algemene stemmen
5.	Ingekomen stukken		
a.	Lijst met ingekomen collegebrieven		<i>Raad bekrachtigt de opgelegde geheimhouding ex artikel 25 lid 2 Gemeentewet van brief nr. 8.</i>
b.	Lijst met ingekomen overige Stukken		Geen opmerkingen
6.	CONFORMSTUKKEN		Moties/amendementen/ Stemming
a.	Afsluiten contract i.v.m. externe verslaglegging raadscommissie-vergaderingen (nr. 441)	aangenomen	
b.	Subsidie Groninger Forum 2009 (nr. 431)	aangenomen	Tegen: Stadspartij
c.	Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Karding (nr. 432)	aangenomen	
d.	<i>Vaststelling bestemmingsplan 'Herziening Eemspoort Hunzezone' (nr. 426)</i>	<i>afgevoerd</i>	
e.	Dorkwerd, wijziging komgrenzen (nr. 428)	aangenomen	
f.	Jaarprogramma Archeologie 2009 (nr. 433)	aangenomen	
g.	Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid (nr. 434)	aangenomen	
h.	Stedenbouwkundig plan Cuypersweg (nr. 435)	aangenomen	

Notulen - besluitenlijst gemeenteraad 27 mei 2009

i.	Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark (nr. 436)	aangenomen	
j.	Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties (nr. 437)	aangenomen	
k.	Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie (nr. 438)	aangenomen	
l.	<i>Beveiliging Martinitoren (nr. 429)</i>	<i>wordt discussiepunt 9</i>	
m.	Bestuurlijke evaluatie Nieuw Lokaal Akkoord (nr. 439)	aangenomen	
n.	<i>Vaststelling bestemmingsplan De Held III (nr. 440)</i>	<i>afgevoerd</i>	
o.	Bestemmingsplanwijziging Kranenburg II t.b.v. zakelijke dienstverlening in pand Eemsgolaan 17 (nr. 427)	aangenomen	Tegen: VVD
DISCUSSIESTUKKEN			
7.	<i>1-minuut interventie</i> : Collegebrief d.d. 23 april 2009: Ontwerp-bestemmingsplan Openbaar Vaarwater		Motie (A) van CDA, D66, GroenLinks en VVD: 'verzoek aan college in overleg te treden', wordt aangenomen (voor: allen minus PvdA).
8.	Station Europapark en herziene grondexploitatie (nr. 430)	aangenomen	Motie (B) van PvdA, GroenLinks en SP: 'participatieresultaat Station Europapark', wordt aangenomen (voor: allen, minus ChristenUnie, CDA, Stadspartij en D66). Motie (C) van GroenLinks, PvdA en SP: 'groencompensatie Station Europapark', wordt aangenomen (voor: allen, minus CDA en ChristenUnie).
9.	Beveiliging Martinitoren; definitief ontwerp (nr. 429)	aangenomen	Tegen: S&S, VVD en Stadspartij (prefereren optie A).

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

“ Meer doen voor de huismus “

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te verbeteren

Groningen, 7 mei 2009
Harrie Miedema

De Huismus komt de laatste jaren in stedelijke gebieden steeds meer in de knel. Te weinig nestgelegenheid, te weinig veiligheid en te weinig voedsel. Ook in de stad Groningen neemt het aantal huismussen af en dreigt de mus uit de binnenstad te verdwijnen. De Huismus is zelfs zover achteruitgegaan dat hij op de Rode Lijst van bedreigde vogels terecht is gekomen! Vogelbescherming Nederland is een actie gestart voor een vogelvriendelijke stad welke actie door GroenLinks van harte wordt onderschreven.

Natuur in de stedelijke omgeving is van groot belang voor een prettige leefomgeving. Groen is goed voor mensen en dieren. Vogels gelden daarbij als ambassadeurs voor een fraaie groene leefomgeving. Eerder heeft Groningen stimulerende maatregelen getroffen ten bate van de Gierzwaluw en de Huiszwaluw. Nu is wat GroenLinks betreft de Huismus aan de beurt.

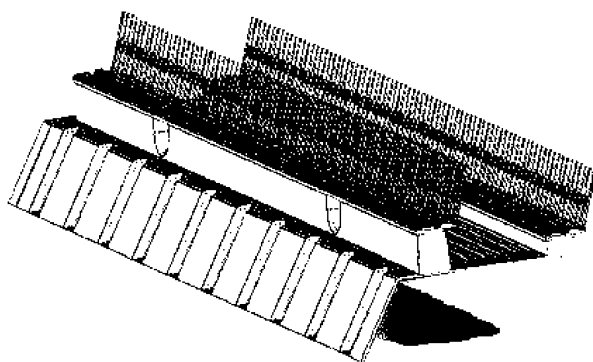
Het gaat niet goed met de Huismus. In enkele decennia is het aantal broedparen gehalveerd. Wie had kunnen denken dat de - tot voor kort - meest algemene vogel van ons land op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels terecht zou komen? De lijst van alle vogelsoorten die in de gevarenzone verkeren.

Gevoel van ongeloof. Klopt dat wel? Er zijn plaatselijk toch mussen genoeg? Inderdaad, maar met een halvering van hun aantallen in nog geen halve eeuw - een trend die de laatste 10 jaar ook nog in een stroomversnelling is geraakt - gaat het dus erg snel bergafwaarts met de Huismus. Straks niet of nauwelijks mussen meer om het huis, op pleinen en terrassen in de binnenstad? Moeten we die gezellige druktemakers met hun vrolijk getjilp en vrijpostige manieren echt missen? Dat zal toch niet waar zijn?

De Vogelbescherming is daarom in actie gekomen en de GroenLinks raadsfractie in Groningen neemt het initiatief om in de stad Groningen een aantal maatregelen voor te stellen die een bijdrage kunnen leveren aan behoud en versterking van de mussenpopulatie.

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

1. Stimuleren gebruik van de vogelvide

Vogelvide

Mussen hebben een gebrek aan nestgelegenheid. Een belangrijke oorzaak is de verplichting in het bouwbesluit om gaten in gebouwen te dichten. Onder daken gebeurt dit momenteel nog door het aanbrengen van vogelschroot: een lange kunststof kam die verhindert dat huismussen onder de pannen een nest kunnen bouwen. De Vogelvide, die sinds begin dit jaar op de markt is, lost dit probleem op.

De Vogelvide is simpel gezegd een platte nestkast van kunststof die over de gehele breedte van het dak kan worden aangebracht. Op maat gemaakte invliegopeningen bieden huismussen toegang tot hun onderkomen. De in kolonie levende vogels kunnen met meerdere tegelijk een nest bouwen in de vide. De Vogelvide wordt aangebracht bij de onderste rij pannen op het dak, ter hoogte van de dakvoet en voldoet aan de volgende eisen:

- past onder alle soorten pannen en op alle soorten pannendaken;
- waarborgt een goede ventilatie van het dak;
- voorkomt dat vogels verder onder de pannen kruipen, zodat vervuiling wordt tegengegaan en ventilatie onder het dak wordt bevorderd;
- duurzaam en eenvoudig, zowel in de professionele bouwwereld als door particulieren toe te passen.

De Vogelvide is de afgelopen jaren met goed resultaat getest in Noordwijk, Amsterdam, Alkmaar en Hardenberg.

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

2. Behoud van heggen en stimuleren aanleg daarvan

Huismussen zijn voorzichtige foerageerders welke het liefste vanuit heggen of struiken opereren. Voor hen is dekking tegen roofvogels en katten heel belangrijk.

Met het verdwijnen van onkruidveldjes en rommelhoekjes is voor de huismus een belangrijke voedselbron verloren gegaan. Niet alleen in de vorm van zaden, maar mogelijk ook in de vorm van insecten. Struiken, heggen en hagen, ofwel 'middelhoog groen' vormen een belangrijk habitatelement voor de Huismus; mussendichtheden liggen veel lager waar deze ontbreken (Gough 2005). Met de geleidelijke verwijdering van middelhoog groen uit stadsparken, particuliere tuinen en openbaar groen gingen mogelijkheden voor beschutting, dekking en nestelen verloren en namen ook de foerageerkansen af waardoor de beschikbaarheid van dierlijk en plantaardig voedsel is gedaald. Een afgenomen voedselaanbod en het verdwijnen van mogelijkheden tot beschutting en dekking zou de toegenomen sterfte kunnen verklaren.

Het verdwijnen van heggen, hagen of stuiken is daarmee één van de oorzaken van de forse afname van het aantal huismussen. Ook muurbegroeiing zoals Klimop, Wingerd, Heester of Clematis kan veel dekking bieden aan mussen en andere vogels. Het is daarom belangrijk dat particulieren bij erf afscheidingen bestaande heggen behouden of opnieuw aanleggen in plaats van het plaatsen van schuttingen. De gemeente Groningen kan dat zelf stimuleren door in de openbare ruimte bestaande heggen en middelhoog groen te behouden en door de aanleg van heggen en struiken welke van belang zijn voor de leefwereld van vogels te bevorderen. Voorts zouden particulieren gewezen kunnen worden op de meerwaarde voor o.a. de leefwereld van de Huismus indien men heggen niet vervangt door schuttingen.

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

3. De Huismus op school

De gemeente Groningen heeft vorig jaar besloten om natuur- en milieueducatie op een nieuwe leest te schoeien. De educatie moet meer praktijkgericht worden, wat betekent dat de jeugd meer naar buiten moet om de natuur te ervaren. Het beschermen van de Huismus is bij uitstek geschikt om via scholen de jeugd kennis te laten nemen met de natuur. Er kunnen vogelvides voor mussen aan of bij scholen worden geïnstalleerd of nestkasten opgehangen, de schoolomgeving kan musvriendelijker worden ingericht met heggen, klimop en ander struikgewas, er kunnen broodkrumels voor de mussen gestrooid worden en de schoolkinderen kunnen via een lespakket veel leren over de Huismus en over andere stadsvogels. Onderdeel van het project kan zijn dat schoolkinderen leren om zelf een nestkast of mussenpot te maken, die ze thuis kunnen ophangen. Bij de bouw van nieuwe schoolgebouwen zouden standaard nestkasten voor huismussen, maar ook voor andere vogels zoals Zwarte roodstaart en Gierzwaluw en verblijfplaatsen voor vleermuizen in de spouwmuren moeten worden opgenomen (dit in overleg met de afdeling stadsecologie). Daarnaast zou in deze nestkasten bij scholen kunnen worden gewerkt met webcams, zodat scholieren de vogels goed kunnen volgen in de broedtijd.

Door middel van gerichte informatievoorziening kunnen scholen benaderd worden om mee te doen aan het huismussenproject. Vooral voor scholen waar al huismussen voorkomen in het schoolgebouw of in de directe omgeving is dit interessant.

4. Concrete maatregelen

Om het bovenstaande te realiseren hebben we een aantal concrete maatregelen uitgewerkt:

1. Particulieren en bedrijven die een bouwvergunning aanvragen voor de renovatie van hun dak worden geadviseerd de Vogelvide toe te passen in plaats van het gebruikelijke vogelschroot;
2. Met projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties wordt afgesproken om zoveel mogelijk Vogelvides toe te passen bij de bouw en renovatie van (nieuwe) woningen en voorts te bekijken in welke gebouwen in eigendom van de gemeente Vogelvides van meerwaarde kunnen zijn ter ondersteuning van het leefgebied van de Huismus;
3. Aan de eerste 100 particulieren die een Vogelvide willen aanbrengen bij de renovatie van hun dak wordt een eenmalige stimuleringsubsidie ter beschikking gesteld voor de aanschafkosten van de Vogelvide of een gedeelte daarvan onder de voorwaarde dat er maximaal voor 6 meter door de gemeente wordt gesubsidieerd. De Vogelvide kost ca € 29 per meter, zodat de kosten van dit voorstel beperkt blijven tot maximaal € 17.400;

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te . . .

4. Door de afdeling stadsecologie wordt, in samenspraak met woningbouwcorporaties en natuurorganisaties uit de stad, een plan opgesteld om bestaande heggen, hagen, struiken en muurbegroeiingen (Klimop) welke voor vogels en de huismus in het bijzonder van belang zijn, te behouden en waar mogelijk te stimuleren dat in de openbare ruimte nieuwe heggen worden aangeplant, juist op plaatsen waar de woon- en leefomstandigheden van de huismus kunnen worden versterkt;
5. In de communicatie met de bevolking wordt aandacht besteed aan de woningnood van mussen door middel van een folder en via de gemeentepagina in de Gezinsbode, inclusief informatie over de in punt 3 geformuleerde stimuleringssubsidie-regeling en met een verwijzing naar meer informatie die beschikbaar is op de website van de Vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl).
6. In samenwerking met natuurorganisaties wordt onderzocht waar de huismuskolonies in de stad zich bevinden en waar hun slaapplekken zich bevinden. Vervolgens wordt dit in kaart gebracht en wordt alles in het werk gesteld om de kolonies en hun slaapplekken zoveel mogelijk te beschermen. Dit betekent o.a. dat als mensen een vergunning aanvragen om hun dak te verbouwen of te slopen, er eerst gekeken wordt of zich op die plek een huismuskolonie bevindt en zo ja, dan worden ze gewezen op het verbod uit de Flora en faunawet om Rode Lijstsoorten zoals de Huismus, te verstoren, verwonden, doden of verontrusten.
7. In het kader van natuur- en duurzaamheidseducatie wordt onderzocht of er in samenwerking met natuurorganisaties een huismussenproject voor basisscholen in de stad kan worden opgezet.

Besluit

De fractie van GroenLinks stelt u voor te besluiten:

1. Het college van B&W te verzoeken de haalbaarheid van de hierboven genoemde maatregelen te onderzoeken en nog dit jaar de resultaten van dit onderzoek te presenteren, gecombineerd met een voorstel voor verbetering van de leefomstandigheden voor de Huismus in Groningen.

Namens de fractie van GroenLinks

Harrie Miedema

De huismus anno 2008

Update van het actieplan huismus van Vogelbescherming Nederland

2

Inhoud

1. Aanleiding
2. Samenvatting
3. Hoe groot is de achteruitgang
4. Nestgelegenheid
5. Voedsel
6. Veiligheid
7. Populatie behoud en -herstel?

Voorkant: Volwassen mannetje huismus in zomerkleed. Foto: Martin Hierck

Achterkant: onvolwassen huismus. Foto: Hans Peeters

3

Aanleiding

Tot voorkort was de mus zo algemeen dat er maar weinig aandacht voor was. Dat is tegenwoordig anders. Sinds 5 november 2004 staat de huismus op de Rode lijst van Nederlandse bedreigde broedvogels. Het is een mediageniek vogeltje gebleken, de kranten stonden er vol van. Dat de huismus in aantal achteruit gaat is inmiddels algemeen bekend. In den lande zijn tal van huismussenprojecten gestart. Sommige zijn zeer succesvol gebleken andere veel minder. Een ding is duidelijk: de huismus is hot.

Actieplan Huismus van Vogelbescherming Nederland is slechts 3 jaar oud, maar blijkt op een aantal punten al ingehaald door de tijd. Een belangrijke veroudering is dat de veronderstelde oplossingen heel ééndimensionaal zijn. Inmiddels is wel duidelijk dat er niet één reden is aan te wijzen waarom de huismus zo hard achteruit gaat. Er is nieuw onderzoek gestart, met name in het buitenland, waar de huismus er ook niet best voorstaat. Dit document probeert een beeld te geven van de huidige stand van zaken en de actuele kennis over de huismus. Waar mogelijk is geprobeerd de gegevens zo te vertalen dat ze direct toepasbaar zijn in de praktijk.

De huismus gaat overigens niet overal in aantal achteruit. In sommige delen van Europa, waaronder delen van landelijk Oost-Nederland, is de stand van de huismus nog stabiel. Dit verhaal gaat voor een belangrijk deel over het verstedelijkte westen van ons land. Maar het is ook een waarschuwing. Want wat daar gebeurd kan ergens anders ook gebeuren als we niet oppassen.

Het is tegenwoordig moeilijk voor te stellen hoe algemeen de huismus ooit geweest is.

Een groep van 160 huismussen wordt gevoerd in het Amsterdamse Vondelpark in 1927.

Foto uit de collectie van het gemeente archief van Amsterdam

Samenvatting

Er is niet één reden aan te wijzen waarom de huismus in aantal achteruit gaat.

Hoewel de huismus een uitgesproken cultuurvolger is en bovendien uitermate veelzijdig, is de huismus eigenlijk een veeleisende soort. Vanzelfsprekend heeft elke soort, zo ook de huismus, zijn eigen specifieke wensen. Tot voor kort was de soort echter zo algemeen dat niemand daar bij stilstond. Als één van de factoren ontbreekt, zullen er geen mussen zitten. Alleen het aanbrengen van nestgelegenheid –zoals in veel plannen staat- is niet voldoende. Geschikt huismussenhabitat bestaat uit de volgende elementen

- ruim voldoende nestgelegenheid
- continu voedsel in de directe omgeving van dekking
- voldoende inheems groen als leverancier van eiwitrijk voedsel voor de jongen
- evergreens in hagen of gevelbegroeiing
- zandbad
- water

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

Alle voorzieningen dienen dichtbij elkaar te liggen, bij voorkeur binnen een straal van een paar honderd meter. Bovendien spelen groeps grootte en uitwisseling tussen verschillende groepen een belangrijke rol. Geïsoleerde populaties van minder dan 10 paar zullen in de regel verdwijnen.

Kolonies in kinderboerderijen, maneges, dierentuinen, stations e.d. zijn de laatste bolwerken in het stedelijk gebied. Behoud van deze bolwerken is essentieel voor het behoud van de huismus, van hieruit kan de populatie zich herstellen. Omdat de voorziening voor de huismus op een zeer klein oppervlak gerealiseerd kunnen én moeten worden, kan middels de aanleg van stapstenen –kleine stukken voorkeursbiotoop- contact tussen verschillende leefgebieden en populaties bestaan. Huismussen verplaatsen zich door gaans over geringe afstand. Nieuwe gebieden, of oude gebieden die weer geschikt zijn, moeten binnen de actieradius van de huismus liggen. In veel gevallen zullen de voorziening voor huismussen helemaal geen ruimte innemen. Het gaat dikwijls immers om keuzes die mensen maken in de inrichting van hun eigen leefomgeving. De eerste voorwaarde voor de aanwezigheid van mussen, is de aanwezigheid van mensen.

5

Hoe hard gaat de huismus achteruit?

Dat de huismus in aantal achteruit gaat is inmiddels algemeen bekend. In heel West-Europa verdwijnt de mus in hoog tempo uit het stedelijk gebied. Lokaal is de soort zelfs verdwenen. De huismus gaat overigens niet overal in aantal achteruit. Zelfs binnen onze landsgrenzen zijn duidelijke verschillen. In het landelijk gebied in 'hoog Nederland' is de stand vanaf 1990 op het oog stabiel. Het zwaartepunt van de populatie heeft echter altijd in de grote steden gelegen en juist daar verdwijnt de soort. In de binnenstad van bijvoorbeeld Den Haag en Amsterdam is de achteruitgang bijna 100%. Dit verschijnsel speelt zich niet alleen af in de grote steden van Nederland, maar in de meeste West-Europese steden. Achteruitgang is dan ook geconstateerd in 20 andere Europese landen¹. In slechts drie kleine landen² is sprake van een lichte toename. In de andere Europese landen is de stand stabiel.

Figuur 1: Index van de Huismus in Nederland vanaf 1990 naar verschillende gebiedstypes.

Bron: SOVON

De achteruitgang gaat –waar bekend- samen met veranderingen in de landbouw en stadsinrichting. Overigens is in de meeste, maar niet in alle, Europese steden sprake van achteruitgang. De verschillen tussen de steden onderling zijn echter enorm. In plattelandsgemeentes is vaak nauwelijks sprake van achteruitgang. In de metropolen Berlijn en Parijs blijkt de stand van de huismus ook min of meer stabiel, maar in bijvoorbeeld Londen is achteruitgang enorm. Hier is de huismus, net als in Amsterdam, lokaal verdwenen. In het verschil tussen deze steden schuilt mogelijk een belangrijke reden voor de achteruitgang. Ondanks de op het oog gunstige situatie in Parijs en Berlijn is de landelijke trend ook voor Frankrijk en Duitsland negatief.

¹ Noorwegen, Zweden, Finland, Estland, Letland, Litouwen, Denemarken, Groot-Brittannië, Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk, Tsjechië, Slowakije, Oekraïne, Kroatië, Joegoslavië, Griekenland en Turkije

² Andorra, Armenië en Canarische Eilanden

6

Figuur 2. Europese trend van de Huismus. Bron: EBCC

blauwe pijl = afname, zwarte pijl = toename, zwarte balk = stabiel, witte balk = trend onbekend
De achteruitgang in Europa als geheel wordt beschreven als 'moderate recent decline' [gematigde recente afname] en wordt in zijn geheel geschat op 10%. De achteruitgang in ons land is dermate groot dat de soort sinds 5 november 2004 op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels staat. In het Verenigd Koninkrijk staat de huismus ook op de rode lijst, daar ging de huismus de afgelopen 25 jaar achteruit met 51%.

Door mensen is de huismus geïntroduceerd in veel landen buiten het eigenlijke verspreidingsgebied³. De kolonisatie van nieuw gebied is in volle gang en de huismus bereikt steeds meer nieuwe gebieden. In Zuid-Amerika neemt de soort nog steeds in aantal toe. In 2001 vond het eerste broedgeval plaats in Guyana. Deze vestiging is onderdeel van een spectaculaire areaaluitbreiding in Brazilië, waar de huismus in vijf jaar tijd het broedareaal uitbreidde met 800 kilometer, voornamelijk langs infrastructuur. Hoewel de huismus bekend

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te . . .

staat als een honkvaste standvogel, tonen deze kolonisatiecijfers aan dat de huismus als soort in staat is zich in geschikt biotoop snel uit te breiden. De soort moet dus geacht worden in staat te zijn de verloren broedgebieden te herkoloniseren, wanneer deze weer voldoen aan de wensen van de huismus. Verplaatsingen over grote afstanden worden vrijwel uitsluitend ondernomen door eerstejaars vogels. Eenmaal gesetteld speelt het leven van de huismus zich af binnen een zeer beperkt leefgebied. Meestal binnen een straal van een paar honderd meter. In het broedseizoen zelfs minder dan dat. De zwerfende jongen komen uit het geboorteoverschot van een lokale populatie. Al in de jaren '80 was bekend dat lokale populaties kleiner dan 10 paar een negatief broedsucces hebben en alleen voortbestaan door aanwas van buiten. Bovendien bleken populaties groter dan 25 paar over het algemeen *self supporting* zijn. Bij koloniegroottes daar tussen is het saldo wisselend en afhankelijk van lokale factoren of veranderlijke factoren zoals het weer. Populaties in suburbaan gebied hebben in de regel een beter broedsucces en een hogere levensverwachting dan populaties in hoogstedelijk gebied en op het platte land. Tussen deze verschillende lokale populaties is

Europa, Noord Afrika en een deel van Azië

7

wel veel uitwisseling van vooral jonge vogels, met name buiten het broedseizoen. Deze uitwisseling is cruciaal voor het voortbestaan van de huismus als soort. Geïsoleerde populaties met minder dan 10 paar sterven langzaam uit. De afstand waarover huismussen zich in Nederland verplaatsen is echter zelden groter dan vijf kilometer en meestal zelfs minder dan twee kilometer. Deeltrek over grotere afstanden is in West Europa wel vastgesteld in onder andere het westen van Frankrijk

Recente huismusseninventarisaties, die her en der lokaal zijn geïnitieerd, tonen een overeenkomstig karakteristiek beeld. *Grosso modo* geldt de volgende stelling: in de concentrisch gegroeide steden is de verspreiding momenteel beperkt tot de naoorlogse wijken met tuinen. De huismus ontbreekt nu in de oude stadskernen en heeft de omringende nieuwbouwwijken nog niet kunnen bevolken. De huismus heeft als soort de mens altijd gevolgd. In de nieuwbouwwijken, die het nieuwe kerngebied van de soort zouden kunnen, is dat niet meer of nog niet het geval. Zij heeft zich tot nu toe dus alleen kunnen handhaven in het subbiotoop waar de soort voorheen het meest succesvol was.

Figuur 4a Schematische weergave van de verspreiding van vóór de sterke achteruitgang [links]

De stand van de huismus is het hoogst in suburbaan gebied. Door positieve reproductie en hogere levensverwachting voorziet de binnenstad en het landelijk gebied van de noodzakelijke aanwas. In het landelijk gebied zijn bolwerken met een hoge dichtheid in dorpen en rond boerderijen met veeteelt.

Figuur 4b. Schematische weergave van de verspreiding van huismussen in het begin van de 21^e eeuw [rechts] In het suburbaan gebied is de dichtheid van de huismus nog steeds het hoogst, maar lager dan voorheen omdat de soort lokaal is verdwenen. In de binnenstad ontbreekt de huismus. De uitwisseling is gestopt. Of dit komt door het ongeschikt worden van het gebied of door onvoldoende aanwas is niet duidelijk. Mogelijk spelen beide factoren een rol. Vanuit het suburbaan gebied worden in beperkte mate nieuwbouwwijken gekoloniseerd, als deze voldoende groen zijn. In het landelijk gebied zijn nog steeds bolwerken in dorpen en rond boerderijen, indien deze nog in bedrijf zijn. Het is niet duidelijk in welke mate vanuit hier nieuwbouwwijken worden gekoloniseerd.

Dichtheid is weergegeven van wit = geen huismussen, naar rood = hoge dichtheid

Blauwe pijlen geven mate van uitwisseling weer.

8

Nestgelegenheid

Huismussen zijn bijzonder vindingrijk als het gaat om het vinden van een nestplaats. Ze nestelen meestal in holtes, bij voorkeur in huizen. Ze nestelen ook wel in nestkasten en bij hoge uitzondering wordt zelfs een bolvormig nest gebouwd, bijvoorbeeld in een dichte struik of een tussen dakbalken. Het verdwijnen van nestgelegenheid is niet de enige, maar wel een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van de huismus. Eeuwen lang heeft de mens de huismus onbedoeld een ruime keuze aan nestmogelijkheden geboden in gebouwen en huizen, met name onder daken. Vanaf 1992 is middels artikel 3.115 van het Bouwbesluit verplicht om gaten groter dan 10 mm dicht te maken. Dit gebeurt onder daken door middel van het aanbrengen van vogelschroot.

Vogelschroot, officieel vogel en muiswering, maakt daken ontoegankelijk voor vogels waarbij

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te . . .

de voor het dak noodzakelijke ventilatie gewaarborgd blijft. De ventilatie onder de dakpannen, die belangrijk is voor conditie van het verplichte isolatiemateriaal, werd in hoge mate belemmerd door de aanwezigheid van mussennesten.

• De toelichting bij dit voorschrift luidt:

Het doel van dit artikel is zoveel mogelijk te voorkomen dat ratten en muizen door openingen in een bouwwerk doordringen. Er bestaat anders een grote kans dat zij zich in de spouw van een gevel of onder de dakpannen nestelen met alle risico's voor de verspreiding van ziekten. De uitzonderingen op de eis betekenen onder meer, dat een schoorsteen van een bouwwerk niet behoeft te worden voorzien van een rooster
Karakteristieke nesten van de huismus onder de onderste rij dakpannen [links] en vogelschroot dat ontworpen is om dat te voorkomen [rechts] Foto's: Hans Borra / comfortdak
Het is duidelijk niet de bedoeling dat dieren de constructie van een gebouw binnen kunnen dringen. Het is derhalve de gebouweigenaar die beslist of een gebouw nestgelegenheid zal bieden aan vogels.

Deze efficiëntie in de bouw heeft technische voordelen, maar heeft ook, als belangrijke keerzijde, een onbedoelde bijdrage geleverd aan het verdwijnen van de huismus. Sinds de invoering van het bouwbesluit is in meer dan honderdduizend Nederlandse woningen vogelschroot geplaatst. Uiteindelijk zullen alle pannendaken ongeschikt zijn als nestplaats voor de huismus.

Een opening in een muur of een dak mag echter best breder zijn de 1 cm, mits deze opening maar niet in verbinding staat met de binnenruimte. Als een alternatief voor vogelschroot is daarom de Vogelvide ontwikkeld door de firma Comfortdak in samenwerking met Vogelbescherming Nederland. Dit bouw materiaal voldoet bouwtechnisch en juridisch aan

9

dezelfde eisen als vogelschroot, maar maakt de onderste rij dakpannen juist geschikt als nestplaats voor huismussen en andere kleine vogels. De Vogelvide is specifiek ontwikkeld voor hellende daken.

In de regel moeten huismussen erg wennen aan veranderingen in hun leefomgeving. De vraag was dan ook: "Wordt de Vogelvide als nieuwe nestmogelijkheid geaccepteerd?" Daarom werd de Vogelvide gedurende twee broedseizoenen getest in vier steden: Alkmaar, Amsterdam Hardenberg en Noordwijk. Op drie van de vier testlocaties hebben de mussen interesse getoond in de Vogelvide en op twee van deze locaties is door meerdere paartjes daadwerkelijk geïmagineerd. Huismussen blijken in staat om in de vogelvide eieren uit te broeden en jongen te voeren, luidde de conclusie van deze testperiode. Door dit bemoedigende resultaat heeft Vogelbescherming Nederland besloten het concept te laten ontwikkelen tot een eindproduct. De Vogelvide is de eerste belangrijke stap in het keren van de achteruitgang van de huismus. De Vogelvide wordt geproduceerd door Monier b.v. In beperkte mate maken huismussen ook gebruik van nestkasten. De regionale verschillen in de voorkeur van huismussen voor nestkasten zijn groot. Lokaal werd onderzoek gefrustreerd doordat de aanwezige huismussen geen gebruik maakten van speciaal voor dit doel opgehangen nestkasten, terwijl dat op andere plekken geen enkel probleem gaf. Nestkasten voor huismussen zijn waarschijnlijk alleen zinvol in gebieden waar voldoende nestgelegenheid ontbreekt.

Huismussen staan bekend als koloniebroeders. Een lokale populatie bestaat doorgaans uit verschillende subkolonies, kleine clusters van nesten. Het ophangen van nestkasten kan nuttig zijn, maar het ophangen van één nestkast is zinloos.

Zoals eerder gezegd: huismussen zijn bijzonder creatief in het vinden van een nestplaats. Maar als de andere biotoop-eisen van de huismus in de omgeving ontbreken, ontbreekt ook de huismus.

Biotoop-eisen van de huismus

• ruim voldoende nestgelegenheid in geschikt biotoop

Ventilatievoorziening

Bescherming dakconstructie

Toegang voor mussen en

bescherming tegen kraaien etc.

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

Voorziening gootplank (en folie)

Variabele overlap

10

Voedsel

Huismussen hebben een zeer gevarieerd menu, de voedselkeuze wordt vooral bepaald door wat lokaal aanwezig is. Toch speelt voedselkeuze een cruciale rol in de overleving van de soort. Bepaling, vooral het soort groen en de kwaliteit ervan, is bepalend voor het succes van de huismus. Sierbeplanting en groenblijvende struiken worden wel gebruikt als dekking, maar worden gemeden als voedselbron.

Voedselbiotoop en broedsucces

Huismussen zitten bij voorkeur op plaatsen waar een constant voedselaanbod is.

Kinderboerderijen, maneges en dierentuinen zijn de laatste bolwerken van huismussen in het stedelijk gebied. Volwassen huismussen voeden zich met allerlei lokaal aanwezig voedsel.

Meer natuurlijke voedselbronnen zijn de zaden van inheemse planten zoals: varkensgras [verwant aan boekweit], melganzevoet, straatgras en vogelmuur. De term 'overhoekjes', die vaak in relatie met huismussen wordt gebruikt, doelt op plekken waar dergelijke inheemse planten blijven staan. Deze planten -door velen beschouwd als onkruid- leveren niet alleen zaden, maar hierop zitten bladluizen die het belangrijkste voedsel zijn voor de jongen in de eerste twee weken van hun leven [de nestfase]. Bij onvolwassen huismussen bestaat 70% van het menu uit dierlijk voedsel. In de rest van hun leven zijn huismussen weinig kieskeurig als het om eten gaat. Bij volwassen mussen is het aandeel dierlijk voedsel slechts 7%.

Aanwezigheid van ongewervelde dieren in het broedgebied is bepalend voor het broedsucces van de huismus. Bij een tekort aan bladluizen en andere langzame kleine insecten neemt het broedsucces van de huismus af. Het stedelijk groen is tegenwoordig vaak afwezig en indien aanwezig van dergelijk gekunsteld hoge kwaliteit dat bladluizen ontbreken. Vaak gaat het om uitheemse plantensoorten, waar inheemse insectensoorten niet op kunnen leven.

De kans op overlijden is groter als een hoog percentage plantaardig voedsel aan de jongen is gegeven in de nestfase. Met name sterfte onder de nestjongen in de eerste 5 a 6 dagen nadat deze uit het ei zijn gekomen. Bij gebrek aan insecten geven mussen hun jongen plantaardig voedsel. Plantaardig voedsel in de nestfase leidt bij de overgebleven jongen tot een lager lichaamsgewicht en lagere overleving in eerste 10 dagen na uitvliegen. Het broedsucces is ook lager als vnl. mieren i.p.v. spinnen en bladluizen worden gevoerd. Bijvoeren met meelwormen, verhoogde het broedsucces in Londen tegenover plekken waar niet werd bijgevoerd. Hoge sterfte en laag gewicht leiden in suburbaan gebied tot versnelde afname van de populatie. Terwijl het positieve saldo t.o.v. urbaan en landelijk gebied de populatie voorheen juist voorzorg van voldoende aanwas. Onderzoek in Hamburg toonde aan dat door voedselgebrek tweede en derde broedsels achterwege blijven. Terwijl eerder onderzoek in Rotterdam al uitwees dat juist de jongen van deze latere legsel een hogere overlevingskans blijken te hebben.

Bijvoeren

Voeren van mussen is in geschikt leefgebied in principe niet nodig. Bijvoeren in de winter kan geen kwaad. Bijvoeren in het broedseizoen draagt in de eerste plaats bij aan de voedselbehoefte van de oudervogels, waardoor deze meer tijd hebben om geschikt voedsel te zoeken voor de jongen. Wanneer er in de omgeving te weinig eiwitrijk voedsel voor de jongen te vinden is, zullen de ouders de jongen bij voeren met wat door mensen wordt aan geboden. Het behoeft geen betoog dat dit geen structurele oplossing is. Bijvoeren met standaard vogelvoer in ongeschikt biotoop leidt er toe dat huismussen dit voer aan hun jongen geven, met de eerder genoemde negatieve effecten, zoals sterfte van de nestjongen.

Biotoopeis van de huismus

- continu voedsel in de directe omgeving van dekking
- voldoende inheems groen als leverancier van eiwitrijk voedsel voor de jongen.

11

Veiligheid

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te . . .

Dekking

Voldoende dekking is een derde essentieel onderdeel van het huismussenhabitat. Een dichte groene heg is het best. Een begroeide gevel of schutting is ook goed, bijvoorbeeld met een altijd groene plant zoals klimop; een dichte bosrank [clematis], bruidssluier of kamperfoelie is ook prima. Maar ook hierin is de huismus weinig kieskeurig. Zelfs loze ruimtes in gebouwen, beelden en andere open constructies worden gebruikt als schuilplaats mits er een vrije aanvliegroute is en de rest van de omgeving voldoet aan de wensen van de mus. Sierbeplanting en groenblijvende struiken worden wel gebruikt als dekking en kunnen dus een belangrijke plek in nemen in het leefgebied van de huismus. De evergreens van de sierbeplanting worden echter niet gebruikt als voedselbron. De huismus zoekt zijn voedsel bij voorkeur slechts enkele meters uit de dekking. Één enkele struik kan strategisch zeer belangrijk zijn voor een lokale populatie als uitvalsbasis naar een goede voedselbron. Het verdient aanbeveling om het gedrag van lokale populaties te bestuderen alvorens groenbeheer plaatsvindt. Voldoende dekking is niet alleen essentieel voor de veiligheid overdag, maar dient ook als collectieve slaapplek. Huismussen slapen ook wel in hun nesten, maar daarbij gaat het meestal om vrouwtjes in de broedtijd en zeer jonge vogels. Het is waargenomen dat nesten ook werden gebruikt als slaapplek bij zeer koud weer. Ook hier speelt efficiëntie in de stedenbouw een belangrijke rol. Inkrimping is een belangrijk principe in de huidige planologie van Nederlandse steden. Kleine stukjes stedelijk groen worden opgeofferd aan huizenbouw. Door de hoge grondprijs in steden blijken dergelijke waardelose overhoekjes economisch juist zeer waardevol. Evenals bij het vogelschroot moet gezocht worden naar een geïntegreerde oplossing, bijvoorbeeld door het toepassen van groene gevels.

Groeps grootte

Veiligheid van de huismus wordt niet alleen bepaald door dekking, maar in hoge mate door de groep. Voor een goed rendement moeten voorzieningen voor huismussen dan ook in ruime mate worden gerealiseerd. Veel essentiële handelingen zijn bij de mussen collectieve gebeurtenissen, zoals: balts, hygiëne en fourageren. De rol van de sociale processen mogen niet worden onderschat. Bij voorbeeld: baltsende huismus mannetjes blijken succesvoller in een groep van tien of meer individuen dan wanneer zij alleen zijn of in een klein groepje. Voor de hygiëne is het noodzakelijk dat zowel een water- als een zandbad aanwezig zijn. Deze mogen nooit te ver uit de dekking liggen. Een zandbad ontstaat haast vanzelf in geschikt biotoop onder dichte groene hagen waar nauwelijks regen valt.

Predatie

Synchroon met de achteruitgang van de huismus uit het stedelijk gebied, heeft de sperwer het stedelijk gekoloniseerd. Na een totaalverbod op het gebruik van DDT –de belangrijkste oorzaak van de achteruitgang- in 1975 herstelde de stand van de sperwer zich en breidde de soort zijn leefgebied in Nederland uit. In de binnenstad Amsterdam bleek 90% van de prooi tevoet op een sperwernest te bestaan uit huismussen. De sperwer heet in het Engels niet voor niets sparrowhawk [mussenhavik]. Het broedsucces van de sperwer is hier alweer over het hoogtepunt heen, mogelijk speelt de snelle afname van de huismus hierin een rol. Predatie druk was in de hoogtij dagen van de huismus waarschijnlijk veel groter dan nu. Soorten als torenvalk en kerkuil nestelden in het begin van de 20^e eeuw tot in het hart van de grote steden en voedden zich daar voornamelijk met huismussen.

Biotoopeis van de huismus

- voldoende dekking en groeps grootte
- zandbad en water

12

Populatiebehoud en –herstel?

Biotoop

Het natuurlijke habitat van de huismus is niet bekend, of in ieder geval zijn wetenschappers daar niet eensgezind over. De verspreiding over Europa is geschied in relatie met mensen. De eerste aanwijzingen voor het voorkomen van de huismus in Nederland stammen uit de bronstijd. Hoewel over het algemeen werd aangenomen dat de akkerbouw heeft bijgedragen

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te . . .

aan de verspreiding van de huismus is de relatie met veeteelt veel duidelijker. Waar huisdieren in een gesloten setting worden gehouden is immers constant voedsel, dekking en nestgelegenheid aanwezig. Geïsoleerde populaties op eilanden [b.v. in Het Kanaal tussen Engeland en Frankrijk] zijn verdwenen nadat de veeteelt was gestopt. Op de Balkan zijn mussen verdwenen van plaatsen waar geen kippen meer werden gehouden en alleen nog grootschalige landbouw plaats vindt. Deze kennis was al langer bekend, maar de relatie met soortbescherming is niet eerder gelegd.

Hoewel de huismus een uitgesproken cultuurvolger is en bovendien uitermate veelzijdig, is de huismus eigenlijk een veeleisende soort. Vanzelfsprekend heeft elke soort, zo ook de huismus, zijn eigen specifieke wensen. Tot voor kort was de soort echter zo algemeen dat niemand daar bij stilstond. Als één van de biotopfactoren [nestgelegenheid, voedsel en veiligheid] in een gebied onvoldoende is bedeed, zullen er geen mussen zitten. Alleen het aanbrengen van nestgelegenheid –zoals in veel lokale plannen staat- is dus niet voldoende.

Figuur 3. Model weergave van de uitwisseling tussen huismuspopulaties.

Tussen lokale huismuspopulaties is uitwisseling van vitaal belang. Populaties kleiner dan 10 paar hebben in de regel een negatief broedsucces en kunnen alleen voortbestaan door aanwas van buiten. Populaties groter dan 25 paar zijn over het algemeen "self supporting". In kolonies daar tussen is het succes wisselend en afhankelijk van lokale en variabele factoren.

Groene pijlen geven mate uitwisseling weer

13

Alle voorzieningen, die in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven, zijn eenvoudig te realiseren, maar daarmee is de huismus nog niet terug! Huismussen zijn zoals eerder gezegd niet alleen standvogel, maar eenmaal gesetteld zeer honkvast. Gedurende het broedseizoen beweegt de huismus zich binnen een straal van een zeshonderd meter, maar meestal minder dan dat. Van augustus tot oktober zwermen jonge huismussen en een deel van de volwassen vogels uit over een groter gebied. In akkerbouwgebieden werd voorheen voor een belangrijk deel gefoerageerd op oogstresten, maar door verandering in de landbouwtechnieken en andere gewaskeuze speelt dat tegenwoordig geen rol meer van betekenis. Na deze periode keren volwassen mussen terug naar hun eigen broedgebied. Jonge mussen vestigen zich elders. Niet alle mussen nemen deel aan dit 'zwermen'. Met name populaties in stedelijk gebied leven vaak te ver verwijderd van geschikte landbouw gebieden. Een deel van de mussen in stedelijk gebied leeft het hele jaar binnen een straal van slechts honderd meter.

Stapstenen

Alle eisen die de huismus aan zijn leefgebied stelt moeten binnen een straal van een paar honderd meter bij elkaar liggen. Daarbij komt dat huismussen altijd in kleine kolonies nestelen die onderling wel met elkaar uitwisselen. Gezien de geringe afstand die mussen afleggen, mogen de kolonies niet te ver uit elkaar liggen. Dan ontstaan geïsoleerde populaties als een soort eilandjes. Inmiddels is gebleken dat dergelijke populatie zeer kwetsbaar zijn.

Kolonies in kinderboerderijen, dierentuinen, stations e.d. zijn de laatste bolwerken in het stedelijk gebied. Behoud van deze 'moederkolonies' is essentieel voor terugbrengen van Nederlandse huismussenpopulatie. Zij vormen de noodzakelijke basis voor het herstel van de populatie. Beherende instanties kunnen hun maatschappelijke betrokkenheid tonen door zich in te zetten voor het behoud van 'hun huismussen'.

Populatieherstel en [her]kolonisatie kan dus plaatsvinden vanuit deze bolwerken. De nieuwe [of oude] geschikte broedgebieden moeten dan wel binnen de actieradius van de huismus liggen. Omdat de voorziening voor de huismus op een zeer klein oppervlak gerealiseerd kunnen én moeten worden, kan middels de aanleg van stapstenen –kleine stukken voorkeursbiotop- contact tussen verschillende leefgebieden en populaties bestaan. In veel gevallen zullen de voorziening voor huismussen helemaal geen ruimte innemen. Het gaat dikwijls immers om keuzes die mensen maken in de inrichting van hun eigen leefomgeving. De eerste voorwaarde voor de aanwezigheid van mussen, is de aanwezigheid van mensen.

Initiatiefvoorstel om de leefomstandigheden voor de Huismus in de stad te ...

14

Raadsvoorstel - Afsluiten contract in verband met externe verslaglegging . . .

AANGEPAST RAADSVoorSTEL

2008 – 2009

Ons kenmerk: GR 09.1890814

12 mei 2009

Onderwerp: afsluiten contract in verband met externe verslaglegging
raadscommissievergaderingen

Aan de raad,

Naar aanleiding van het bespreken van het nieuwe contract met Notuleerservice Nederland voor de verslaglegging van de raad (met ingang van 1 november 2009 neemt Notuleerservice dit over van bureau Stemmer) heeft de griffie op uw verzoek ook een offerte gevraagd voor het notuleren van alle raadscommissievergaderingen. Op dit moment worden de verslagen van de raadscommissievergaderingen gemaakt door de commissiegriffiers. Deze offerte hebben we onlangs ontvangen. Er is een prijs gevraagd voor zowel een samenvattend verslag als voor een woordelijk verslag. De offerte van Notuleerservice Nederland ligt in de visietrommel ter inzage.

In het overleg van fractievoorzitters en commissievoorzitters van 1 april 2009 is gesproken over deze offerte. Daarbij is een voorkeur aangegeven voor het laten maken van een samenvattend verslag voor alle raadscommissievergaderingen. De jaarlijkse kosten voor het laten maken van deze verslagen (€ 22.050,-) kunnen door vrijval van formatie (mede als gevolg van het niet langer hoeven maken van de verslagen) worden betaald uit het reguliere raadsbudget. Het is overigens wel de bedoeling dat de commissiegriffiers kort na de commissievergadering een besluitenlijst opstellen, met daarin de belangrijkste discussiepunten en besluiten. De definitieve vorm daarvoor is nog onderwerp van overleg en hangt samen met de uitvoering van het reorganisatieplan van de griffie. Als ingangsdatum van de overeenkomst met Notuleerservice wordt voorgesteld dit te laten samenvallen met de ingangsdatum van de uitvoering van de reorganisatie van de griffie. Dat zal omstreeks 1 november 2009 zijn, is de verwachting.

Gezien de al bestaande connectie met Notubiz, die ook de internetuitzendingen van de raads- en commissievergaderingen voor de gemeente Groningen uitvoert en die de verslagen van de raad gaat maken per 1 november 2009, is er voor gekozen om niet nog meer offertes aan te vragen. Aangezien er vanwege de rechtmatigheid eigenlijk drie offertes zouden moeten worden aangevraagd, wordt er hier gebruik gemaakt van de zogenaamde 'tenzij'-procedure. De griffier tekent ervoor dat afgeweken wordt van de afgesproken procedure vanwege bovengenoemde inhoudelijke redenen. Een kopie van het hierbij gebruikte tenzij-formulier ligt ook ter inzage in de visietrommel.

Raadsvoorstel - Afsluiten contract in verband met externe verslaglegging ...

Wij stellen u voor te besluiten:

- I een contract met Notuleerservice Nederland aan te gaan voor het laten maken van niet-woordelijke verslagen van de raadscommissievergaderingen van de gemeente Groningen, deze jaarlijks stilzwijgend te verlengen en de opzegtermijn te stellen op 1 jaar. Ingangsdatum hiervan zal zijn op 1 november 2009, op dezelfde datum dat ook het contract voor het notuleren van de raadsvergaderingen van start gaat.
- II de jaarlijkse kosten van € 22.050,- te dekken uit het raadsbudget 'kosten verslaglegging'.

D.H. Vrieling,
Griffier.

Raadsvoorstel - Subsidie Groninger Forum 2009

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: OS 09.1890129

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Subsidie Groninger Forum 2009

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

In 2008 is het Groninger Forum gestart met het zetten van een aantal belangrijke stappen in haar ontwikkeling. Daarvoor heeft het Groninger Forum een meerjarige begroting ingediend voor de jaren 2008 - 2010. Uit de meerjarenbegroting 2008 en de indicatieve begrotingen voor 2009 en 2010 werd duidelijk dat in alle genoemde jaren de uitgaven niet parallel zouden lopen met de bedragen die voor die jaren als subsidie voor het Forum beschikbaar waren. Door het Forum is een definitieve begroting voor het jaar 2009 ingediend. Zoals op basis van de eerder ingediende meerjarenbegroting werd verwacht, lopen de uitgaven niet parallel aan het bedrag dat voor 2009 voor subsidie beschikbaar is.

Afstemmen subsidie 2008.

Op 26 maart 2008 heeft u besloten om een bedrag van € 689.000,-- beschikbaar te stellen voor subsidiëring van het Groninger Forum. Daarmee was de subsidie beter afgestemd op noodzakelijke uitgaven. Naast dekking uit de in de gemeentebegroting van 2008 beschikbare middelen heeft u besloten een bedrag van € 330.000,-- te dekken door een verevening met de post terreinwinst (begroting 2008) en in 2010 een bedrag van € 330.000,-- toe te voegen aan de post terreinwinst ten laste van het dan beschikbaar te stellen bedrag van € 2.000.000,-- (€ 2.500.000,-- minus € 500.000,-- bijdrage verplaatsing H.N. Werkmancollege) voor de inhoudelijke ontwikkeling van het Groninger Forum. In 2008 heeft het Forum veel geïnvesteerd in het ontwikkelen en maken van het voorlopig bedrijfsplan. Op 26 november 2008 heeft u ingestemd met dit voorlopig bedrijfsplan en heeft u ingestemd met de uitwerking daarvan in een definitief bedrijfsplan. Verder heeft het Groninger Forum een aantal projecten uitgevoerd. Belangrijke projecten waren Viva la Focus, Election Night en het Verleden van Groningen.

Begroting 2009.

Uit de definitieve begroting en de toelichting wordt duidelijk welke ambities het Forum voor 2009 heeft. In de gemaakte keuzes kunnen wij ons vinden. Uit de toelichting blijkt dat er de komende jaren, buiten de al bestaande risico's, waarborgen zijn

Raadsvoorstel - Subsidie Groninger Forum 2009

2

ingebouwd, waardoor er geen wachtgeldaanspraken kunnen ontstaan. Zoals op basis van de meerjarenbegroting 2008-2010 al bekend was, lopen ook in 2009 de uitgaven niet parallel aan het bedrag dat voor dit jaar beschikbaar is. Op basis van de ingediende begroting vraagt het Groninger Forum een subsidie van € 950.000,-. Het Groninger Forum gaat in 2009 verder met het op de kaart zetten van het Groninger Forum en de doorontwikkeling van het concept. Zo gaat het Forum (in samenwerking met het debatcentrum Dwarsdiep) meer aandacht besteden aan debatten en het organiseren van en participeren in grote projecten. Het Groninger Forum gaat vrijwel zeker een deel van de uitvoering van het project G50 (50 jaar Gas) voor haar rekening nemen. De externe financiering daarvoor is rond. Ook zal vrijwel zeker, net als vorig jaar, het succesvolle project Viva la Focus worden gerealiseerd. Verder wil het Forum nog een aantal kleinere projecten realiseren. Deze projecten functioneren als proefprojecten waarin de gedachtenvorming over de domeinen en de programmering van het Groninger Forum steeds opnieuw kan worden getoetst, verbeterd en geconcretiseerd. Verder bouwt het Groninger Forum hiermee expertise op bij het opzetten en de bekostiging van projecten.

Naast de uitvoering van projecten wordt intensief geïnvesteerd in de ontwikkeling en uitwerking van het voorlopig bedrijfsplan naar een definitief bedrijfsplan en de relatie met het definitief ontwerp. In deze fase wordt noodzakelijkerwijs een beroep gedaan op externe expertise voor o.a. inrichting/inventaris, onderbouwing bezoekersaantallen en organisatieontwikkeling. Daarnaast is ook sprake van externe juridische en fiscale advisering. Verder heeft het Groninger Forum de opdracht om een voorstel te ontwikkelen voor het overbruggen van de periode tot aan de opening en ingebruikname van het gebouw. Wij zijn van mening dat er sprake is van een reële begroting.

Afstemmen subsidie op behoefte van het Forum.

Om de subsidie af te kunnen stemmen op de behoefte aan middelen van het Forum zal het beschikbare budget voor 2009 moeten worden opgehoogd. In de begroting 2009 is een bedrag van € 350.000,- beschikbaar voor de inhoudelijke ontwikkeling van het Groninger Forum. Het restant (€ 600.000,-) kan in lijn met de besluitvorming voor het jaar 2008 beschikbaar komen door een deel van het beschikbare budget voor 2010 te verschuiven naar 2009. Dit kan door het verschil tussen de gevraagde subsidie en de beschikbare middelen te dekken door een verevening met de Algemene egalisatiereserve van de dienst OCSW. Bij het beschikbaar komen van de middelen voor het jaar 2010 (€ 2.500.000,- minus € 500.000,- bijdrage verplaatsing H.N. Werkmancollege) kan ten laste van dat budget het bedrag van € 600.000,- weer worden toegevoegd aan de Algemene egalisatiereserve van de dienst OCSW.

Raadsvoorstel - Subsidie Groninger Forum 2009

3

Wijziging begroting.

In verband met vorenstaande zal de begroting als volgt moeten worden gewijzigd.

Begrotingswijziging 2009

Betrokken dienst(en)	OCSW Subsidie Groninger Forum
Naam voorstel	2009
Incidenteel / Structureel	Incidenteel
Soort wijziging	Exploitatie

Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging		Onttrekking	
				reserve	reserve	Saldo	Saldo
Beeldende Kunst en Musea	600.000		600.000			600.000	0
Totalen			-				
begrotingswijziging	600.000	0	600.000	0		600.000	0

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. een bedrag van € 950.000,- beschikbaar te stellen voor het verstrekken van een subsidie aan de stichting Groninger Forum voor het jaar 2009;
- II. deze subsidie voor een bedrag van € 350.000,- te dekken uit de in de begroting 2009 beschikbaar gestelde middelen inhoudelijke ontwikkeling Groninger Forum;
- III. het restant van € 600.000,- te dekken door een verevening met de Algemene egalisatiereserve van de dienst OCSW;
- IV. in 2010 een bedrag van € 600.000,- toe te voegen aan de Algemene egalisatiereserve van de dienst OCSW ten laste van het dan beschikbaar te stellen bedrag van € 2.000.000,- (€ 2.500.000,- minus € 500.000,- bijdrage verplaatsing H.N. Werkmancollege) voor de inhoudelijke ontwikkeling van het Groninger Forum.
- V. de gemeentebegroting voor 2009 dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: WSR 09.1853343

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

In 1999 is op het sportpark Kardinge een kunstgrasveld aangelegd ten behoeve van de korfbalvereniging ROG . Het veld is voor het eerst in 2000 in gebruik genomen.

Naast de korfbalvereniging spelen er nog vier voetbalclubs op het sportpark.

In het begin waren er voor het voetbal alleen maar natuurgrasvelden. Deze velden kunnen maximaal 250 uur per jaar gebruikt worden.

De afgelopen jaren is er een explosieve groei van het aantal voetbalteams geweest. In 1999 hadden de voetbalverenigingen van sportpark Kardinge 64 teams. Bij de start van het seizoen 2008/2009 is die gestegen tot 114 teams! Hierdoor was al snel de trainingscapaciteit op de natuurgrasvelden voor de voetbalclubs niet meer toereikend. Om het capaciteitsprobleem op te vangen is gedurende een aantal jaren het kunstgras korfbalveld ook ingezet als extra trainingsveld.

De extra belasting heeft geleid tot een snellere slijtage dan gebruikelijk voor een kunstgras korfbalveld. Volgens de Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplanning (MIOP) van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie (WSR) zou dit veld in 2011 aan vervanging toe zijn. Dit is tevens vastgesteld in de nota Sport op Orde. We hebben in onze brief van 19 maart 2009 aan uw raad over de gevolgen en maatregelen rondom de kredietcrisis aangegeven dat we een aantal investeringen o.a. op het gebied van sport naar voren willen halen. De vervanging van dit kunstgrasveld is één van die investeringen.

Raadsvoorstel - Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge

2

Onderhoud.

Met *Sport op Orde* zijn de volgende investeringen op de sportparken vastgesteld.

sportpark	vervanging bestaand kunstgras				capaciteit: kunstgras ipv natuurgras			was/kleed/lockers		
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Stadspark Vogels					X			X		
Hoogkerk					X					
Noorden						X				
Coendersborg	X									
Wijert	X									
Corpus den Hoorn			X							
Kardinge				X				X		
Esserberg				X			X			X
Vinkhuizen I		X		X		X			X	

Voor de meerjarenplanning van het onderhoud van onze accommodaties en dus ook velden wordt regelmatig een schouw uitgevoerd. De verwachting begin 2008 was dat met het plegen van extra groot onderhoud de mat nog een tweetal jaren mee zou kunnen. De laatste schouw van het sportpark Kardinge was in het najaar van 2008. Op dat moment was ook nog de verwachting dat het veld nog maximaal 2 jaar mee zou kunnen, hoewel het beeld wel verslechterd was. De winterse perioden in december 2008 en januari 2009 hebben het kunstgras korfbalveld uiteindelijk definitief onherstelbaar beschadigd. Het veld is dusdanig verslechterd dat gedeeltelijk vervangen/repareren in feite geen optie meer is omdat de kosten niet meer in verhouding tot geheel vervangen staan.

Voorstel.

We verwachten dat het NOC*NSF het korfbalveld zal afkeuren voor training- en competitiegebruik. Gezien de wens om investeringen naar voren te halen in verband met de kredietcrisis en gezien de slijtage van het veld stellen wij dan ook voor om de geplande vervanging van de top laag te vervroegen van 2011 naar 2009. De vervangingswerkzaamheden kunnen volgens de planning in de zomervakantie van 2009 plaatsvinden. De verwachte kosten zijn € 200.000,--.

Financieel.

Omdat deze vervangingsinvestering in de tijd naar voren wordt gehaald en in de loop van 2009 in gebruik wordt genomen, brengt dat extra kapitaallasten met zich mee. Een gedeelte zal drukken op de begroting 2009 en een gedeelte op de begroting 2010. Wij stellen voor deze lasten (10 duizend euro (2009) en 30 duizend euro (2010)) te dekken uit de post onvoorzien MIOP.

Voor de uitvoering van de investeringsplanning 2009 dient uw raad het volgende benodigde krediet beschikbaar te stellen.

Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge € 200.000,--.

Raadsvoorstel - Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge

3

Begrotingswijziging

Begrotingswijziging 2009

Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge

Betrokken dienst(en)	OCSW
Naam voorstel	Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge
Besluitvorming (orgaan + datum + nummer)	Raad
Incidenteel / Structureel	incidenteel
Soort wijziging	Investeringskrediet
Tijdsplanning krediet	2009

Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Toevoeging		Onttrekking	
			Saldo	reserve	reserve	Saldo
			0			0
			0			0
Totalen begrotingswijziging	0	0	0	0	0	0

Beschikbaar te stellen kredieten	Bedrag
Vervanging kunstgrasveld korfbal sportpark Kardinge	200.000
Totalen kredieten	200.000

Inhoudelijk toelichting op de begrotingswijziging:

Omdat de voorgestelde dekking al deel uitmaakt van de beschikbare exploitatiekredieten heeft op de productgroepen geen begrotingswijziging te worden gemaakt op de lasten, baten en reservemutaties. Er wordt alleen een begrotingswijziging doorgevoerd op de investeringskredieten. Met deze begrotingswijziging wordt dus alleen het investeringskrediet beschikbaar gesteld.

Toelichting op formatie (omschrijving + aantal + dekking): N.v.t.

In de kredietbedragen is reeds rekening gehouden met de toepassing van het sportbesluit. Dat betekent dat een groot deel van de BTW verrekenbaar kan worden met de Belastingdienst.

Naar aanleiding van het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. een krediet van € 200.000,-- beschikbaar te stellen voor de vervanging van een kunstgrasveld op sportpark Kardinge;
- II. dit krediet te dekken uit het Meerjaren Investerings- en Onderhoudsplanning (MIOP) van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie;
- III. de voorfinanciering van de kapitaallasten 2009 (10 duizend euro) en 2010 (30 duizend euro) te dekken uit de post onvoorzien MIOP 2009 en 2010;
- IV. de kapitaallasten 2011 en volgende (30 duizend euro) te dekken uit het MIOP;
- V. de gemeentebegroting 2009 dienovereenkomstig te wijzigen;

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Dorkwerd, wijziging komgrenzen

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1890934

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Dorkwerd, wijziging komgrenzen

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

Voor u ligt een voorstel om de grens van de bebouwde kom te verplaatsen in de zin van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW).

Op 24 november 2008 heeft u besloten snelheidsremmende maatregelen voor Dorkwerd uit te voeren. De komgrenswijziging is daar een onderdeel van.

Bevoegdheid/grondslag.

Op grond van artikel 20a, lid 1 WVW is de raad bevoegd om de grenzen van de bebouwde kom van de gemeente vast te stellen.

Motivering

Op de openbare weg van de Dorkwerderweg ten noorden van Dorkwerd wordt het bord H1 (bebouwde kom), ter rechterzijde zichtbaar vanuit noordelijke richting, en H2 (einde bebouwde kom), ter rechterzijde zichtbaar vanuit zuidelijke richting, volgens bijlage 1, BABW (Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer) 26 meter naar het zuiden verplaatst tot begin en einde van de bebouwde kom met opschrift Dorkwerd.

Op de openbare weg van de Dorkwerderweg ten zuiden van Dorkwerd wordt het bord H1, ter rechterzijde zichtbaar vanuit zuidelijke richting, en H2, ter rechterzijde zichtbaar vanuit noordelijke richting, volgens bijlage 1, BABW 42 meter naar het noorden verplaatst tot begin en einde van de bebouwde kom met opschrift Dorkwerd.

Op de openbare weg van de Zijlvesterweg ten westen van Dorkwerd wordt het bord H1, ter rechterzijde zichtbaar vanuit oostelijke richting, en H2, ter rechterzijde zichtbaar vanuit westelijke richting, volgens bijlage 1, BABW 38 meter naar het oosten verplaatst tot begin en einde van de bebouwde kom met opschrift Dorkwerd.

De maatregel is nodig in verband met de benodigde aanpassing van de grenzen van de bebouwde kom en geeft aan dat een ander gedrag van de weggebruiker wordt verwacht. Bij het binnengaan van de bebouwde kom betreft dit een verhoging van het

Raadsvoorstel - Dorkwerd, wijziging komgrenzen

2

attentieniveau en een verlaging van de rijsnelheid naar het gewenste snelheidsniveau. De functie van de weg wordt van gebiedsontsluitingsweg teruggebracht naar erftoegangsweg wat inhoudt dat de snelheid van 50km/h terug gaat naar 30 km/h. Ten zuiden en ten noorden van Dorkwerd wordt op de Dorkwerderweg een wegversmalling toegepast zodat de weggebruiker duidelijk kan zien waar een verlaging van de rijsnelheid wordt verwacht.

Bezwaar.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een bezwaarschrift tegen dit besluit worden ingediend bij de raad van de gemeente Groningen binnen zes weken na bekendmaking (publicatie in de mededelingen in de Gezinsbode).

Financiële paragraaf.

De betreffende kosten zijn meegenomen in het raadsvoorstel Dorkwerd, snelheidsremmende maatregelen, waarover u reeds op 24-11-2008 heeft besloten.

Besluit.

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. tot aanpassing van de grenzen van de bebouwde kom aan de **Fout! Ongeldige koppeling.** en Zijlvesterveg;
- II. tot verplaatsing van **Fout! Ongeldige koppeling.** Dorkwerd.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Jaarprogramma Archeologie 2009

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1894200

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Jaarprogramma Archeologie 2009

Groningen,

Aan de raad,

1. Inleiding.

Voor u ligt het Jaarprogramma Archeologie 2009. Daarin wordt vooral vooruit gekeken naar de in 2009 (en volgende jaren) uit te voeren archeologische projecten. Voor uitgebreide verslagen van de archeologische projecten van voorgaande jaren wordt verwezen naar "ons" jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en monumenten, *Hervonden Stad* 2007 (verschenen januari 2009) en 2008 en naar de verplichte basisrapporten. Deze worden onder de titel "*Stadse Fratsen*" gepubliceerd op de website van de Stichting Monument en Materiaal.

In paragraaf 2 en in bijlage 1 vindt u een overzicht van de nu voorgenomen onderzoeken in 2009.

Tot slot geeft paragraaf 3 een overzicht van de verdeling van de archeologiekosten en van de dekking, nader uitgewerkt in bijlage 2.

2. Programma archeologie 2009, een kwestie van kiezen en onderhandelen.

Archeologisch onderzoek in de gemeente is continu een kwestie van kiezen en onderhandelen. Hoewel de per 2007 vernieuwde Monumentenwet 1988 archeologisch onderzoek een wettelijke basis geeft, komt die pas goed tot zijn recht bij het vernieuwen van bestemmingsplannen. Pas dan kan voor burgers en overheid duidelijkheid worden gegeven waar archeologie een factor van belang zal zijn. Omdat het proces van bestemmingsplanaanpassing vele jaren zal vergen, wordt nog dit jaar met een aanpassing van de monumentenverordening een tijdelijk noodverband gelegd, zoals mogelijk gemaakt door de Monumentenwet. Met het vernieuwen van de bestemmingsplannen wordt deze verordening in de loop der jaren als het ware ingehaald. De nieuwe Grexwet lijkt mogelijkheden te bieden om tot verevening van archeologiekosten te komen. Er zal een verkenning naar deze mogelijkheid worden uitgevoerd.

2.1 Onderzoeksagenda.

Voor het veldwerk in 2009 dient een keuze te worden gemaakt uit aangekondigde bouw- en grondwerkzaamheden. Deze keuze is vooralsnog een vakinhoudelijke, waarbij enerzijds wordt opgegraven wat niet verloren mag gaan, en anderzijds wordt

Raadsvoorstel - Jaarprogramma Archeologie 2009

2

gelet op de kansen die het project biedt om de historische en/of ruimtelijke kennis te verrijken, en op de mogelijkheid om, gerelateerd aan tijd, ruimte en middelen voldoende te kunnen onderzoeken. In juridische zin wordt daarbij teruggegrepen op bestemmingsplannen en (voor)beschermde terreinen (Monumentenwet en -verordening), vakinhoudelijk op gegevens van de rijksoverheid (zie o.a. www.kich.nl) en de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (zie: www.noaa.nl), aangevuld met resultaten van eerder onderzoek binnen de gemeente. De NOaA bevat de laatste stand van kennis en biedt vragen voor toekomstig onderzoek, maar verdient lokaal uitwerking om keuzes beter te kunnen onderbouwen en vooral inzichtelijk te maken. Een lokale onderzoeksagenda lijkt in toenemende mate van nut te kunnen zijn bij het voor niet-archeologen inzichtelijk maken van onderzoeksopgaven. Een voorstel om tot zo'n agenda te komen zal in 2010 het licht zien.

2.2 Opgravingsvergunning.

Sinds 1993 is de gemeente in het bezit van een opgravingsbevoegdheid, zoals vrijwel alle grotere gemeenten in Nederland. Daarmee kan de gemeente zelfstandig opgravingen uitvoeren - samen met de vrijwilligers van Monument en Materiaal en ingehuurd archeologen - en beheert zij zelf de vondsten en de documentatie. Deze door de minister van OCW verstrekte vergunning wordt vooral gebruikt bij gemeentelijke projecten. Op deze wijze kan directer in het opgravingsveldwerk worden gestuurd zodat met relatief lage kosten maximaal resultaat behaald kan worden. Omdat in september 2009 de huidige vergunning verloopt, is in april 2009 een verzoek tot verlenging van de opgravingsvergunning verzonden.

Eén van de voorwaarden voor verlening van de opgravingsbevoegdheid is een goede personele bezetting. Daaraan wordt voldaan door de aanstelling van een depotbeheerder/conservator en de (vaste) inhuur van een ervaren veldarcheoloog en veldtechnicus. Met name door de inhuur voor langere tijd is continuïteit van kennis zoveel mogelijk gewaarborgd. Een andere voorwaarde is het publiceren van de opgravingsresultaten volgens een in de (verplichte) Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) omschreven stramien. In de publicaties was een achterstand ontstaan, zoals in het vorige jaarprogramma is aangegeven. Aan het einde van 2009 zullen de resultaten van de onderzoeken uit 2003 en deels uit 2004 zijn gepubliceerd. De huidige gemeentelijke onderzoeken worden zo mogelijk direct na het veldwerk geanalyseerd en kort daarna op het internet gepubliceerd in de serie Stadse Fratsen (zie: <http://www.stichtingmenm.nl/explorer/earcheo/fratsen/inleiding.htm>). De gehele achterstand zal in 2010 zijn ingelopen.

2.3 Te maken keuzes.

In die gevallen waarin aantasting van waardevol archeologisch bodemarchief onvermijdelijk is, resteert in principe het opgraven daarvan. De hier gepresenteerde lijst van archeologische projecten (zie bijlage 1) is de vakinhoudelijke selectie uit wat op het moment van schrijven aan tientallen plannen en projecten bekend is. In de praktijk zal op grond van financiële middelen, beschikbare capaciteit en inhoudelijke resultaten in het veld definitieve keuzes moeten worden gemaakt (niet, geheel of gedeeltelijk opgraven) en zal soms moeten worden gekozen tussen (voordeliger) zelf opgraven of (tegen markttarieven) uitbesteding aan archeologiebedrijven. Leidraad in deze keuze is de mogelijkheid om een archeologisch (voor)onderzoek als voorwaarde bij vergunningverlening te kunnen meegeven (ondermeer via de sloopvergunning art. 37

Raadsvoorstel - Jaarprogramma Archeologie 2009

3

Monumentenwet, oude en nieuwe vrijstellingsprocedures WRO). In die gevallen ligt de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van archeologische onderzoeken primair bij de initiatiefnemer.

2.4 Archeologisch onderzoek in 2009.

In 2009 wordt er één grote opgraving uitgevoerd, aan het Boterdiep. Dit stuk stad is rond 1620 bij de middeleeuwse stad getrokken, maar kent als "voorstad" aan de voorloper van de Bloemstraat, de Jacobijnerweg en het zogenaamde Selwerderdiepje een veel langere geschiedenis. Van bijzondere omvang is ook het onderzoek tijdens het vernieuwen van de riolering in de binnenstad. In de Brugstraat worden naar verwachting wegverhardingen uit begintijd van de stad aangetroffen, de 11de eeuw. In de Rode Weeshuisstraat en de Broerstraat komen tijdens het rioleringswerk waarschijnlijk gebouwsporen uit de 11de eeuw en later naar boven. Aan de Grote markt oostzijde wordt in het verlengde van het proefonderzoek van 2008 de bouwlocatie voor de nieuwbouw van Mutua Fides onderzocht. Ook daar worden sporen uit de 11de eeuw verwacht, maar waarschijnlijk ook belangwekkende delen van het oudste grafveld van Groningen. Dat bevat begravingen vanaf de 8e eeuw en is tot ca. 1828 in gebruik geweest. Tijdens de opgraving van 2009 worden monsters genomen van de menselijke resten, om met behulp van DNA-analyse relaties tussen de begraven Groningers vast te kunnen stellen, indien geschikt DNA aanwezig is.

Veel bouwprojecten lijken als gevolg van de kredietcrisis vertraging op te lopen, waarmee archeologisch onderzoek ook opschuift. Om die reden is in het overzicht (bijlage 3) voor een groot aantal projecten de doorlooptijd en ook de kosten aangegeven met PM.

Onder de in 2007 vernieuwde Monumentenwet (zie: <http://www.overheid.nl/op/>) neemt het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek (het verrichten van boringen en proefopgravingen) een belangrijke plaats in in het ruimtelijke ordeningsproces. Doel van dit vooronderzoek is om uit te maken of er sprake is van archeologie, die behoudenswaardig is en opgegraven dient te worden, wanneer het niet ter plekke kan worden bewaard. Die kennis is noodzakelijk om (bouw)aanvragen te kunnen beoordelen en ook voor het maken van bestemmingsplannen. In alle gevallen worden de (beperkte) kosten gedragen door het project en bestaat de gemeentelijke taak uit het schrijven of beoordelen van een Programma van Eisen, het mede beoordelen van offertes, het uitvoeren van veldinspecties en tenslotte het screenen en accorderen van het eindrapport met adviezen. Voor de aanleg van tramlijn 1 zal waarschijnlijk nog in 2009 archeologisch vooronderzoek worden verricht, zodat in de nieuwe bestemmingsplannen archeologische waarden kunnen worden meegenomen. Een ander voorbeeld van de inzet van verkennend en waarderend vooronderzoek vindt al enkele jaren plaats in Meerstad, ter voorbereiding op de uitvoering van de eerste fase.

3. De kosten en de dekking.

Met ingang van 2000 maakt een prognose van te onderzoeken locaties deel uit van het jaarprogramma archeologie. In de door uw raad vastgestelde nota "Toen voor Straks" (2000) is de financiering van de archeologie geregeld: uit het ISV-II is voor 2009 per jaar € 300.000,-- beschikbaar voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek, en uit de meeropbrengst van de bouwleges komt jaarlijks maximaal en onder voorbehoud € 90.756,-- voor het voeden van het archeologiefonds. Dit fonds is onder meer bedoeld

Raadsvoorstel - Jaarprogramma Archeologie 2009

4

om grote en kostbare onderzoeken te kunnen bekostigen. Om dit fonds te kunnen benutten is een regeling opgesteld en door uw raad in 2001 goedgekeurd. In het kader van *extra archeologische inzet binnenstad* heeft uw raad in 2007 € 1 miljoen incidenteel nieuw beleid beschikbaar gesteld, ten behoeve van archeologisch onderzoek aan de Grote Markt-oostzijde en in het Damsterdiep. Voor opgravingen in het Damsterdiep (2007-2008) is separaat € 400.000,-- beschikbaar gesteld (2008). Het restant van € 600.000,-- ten behoeve van de Grote Markt-oostzijde (2008 en verder) is met het jaarprogramma 2007-2008 aangevraagd en geoormerkt voor de voorbereiding en ten dele de uitvoering van het archeologische onderzoek aldaar.

Het Ministerie van OCW stort in het kader van de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg jaarlijks € 90.000,-- in het gemeentefonds. Dit budget is bedoeld om bestuurslasten te mitigeren en wordt sinds 1 oktober 2007 gebruikt om een tweede (beleids)archeoloog in dienst te houden. Deze toedeling is reeds in de begroting 2007 van de dienst RO/EZ opgenomen. Een tweede toedeling bedraagt € 0,11 per voordeur en is bedoeld ter bestrijding van excessieve archeologiekosten. Dat zijn de kosten die niet in redelijkheid aan de "verstoorder" kunnen worden toegeedeeld. Jaarlijks is de opbrengst circa € 17.000,--. Dit bedrag wordt toegeedeeld aan het Groninger Archeologiefonds. In voorkomende gevallen kan dit bedrag ontoereikend zijn voor het doel waarvoor het wordt verstrekt. Om niet alle lasten op de gemeentekas af te wentelen wordt, zoals gemeld, gestudeerd op mogelijkheden om binnen de Grexwet tot een verevening van archeologiekosten te komen.

De voorgenomen archeologische werkzaamheden in 2009 belopen globaal € 1.714.006,-- (zie bijlage 1 en 3). Daar staat als dekking tegenover € 300.000,-- uit het ISV-II 2007 (reeds opgenomen in de begroting 2009 van de dienst RO/EZ, deelprogramma cultuurhistorie), € 203.000,-- ten laste van de reserve Groninger Archeologiefonds, € 493.000,-- dekking uit diverse gemeentelijke projecten en € 423.000,-- externe dekking.

Begrotingswijziging 2009						
Betrokken dienst(en)	RO/EZ					
Raadsvoorstel	Jaarprogramma Archeologie 2009					
Incidenteel / Structureel	Incidenteel					
Soort wijziging	Exploitatie					
Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Dotatie - Reserve	Onttrekking + Reserve	Saldo
7:10 Cultuurhistorie (onttrekking reserve Groninger archeologiefonds)	203.000		203.000-		203.000	-
7:10 Cultuurhistorie (bijzorg investeringsprojecten)	493.000	493.000	-		-	-
7:10 Cultuurhistorie (bijzorg denden)	423.000	423.000	-		-	-
Totalen begrotingswijziging	1.119.000	916.000	203.000-		203.000	-

Raadsvoorstel - Jaarprogramma Archeologie 2009

5

5. Besluitvorming.

Gelet op het vorenstaande en met verwijzing naar de bijlagen 1, 2 en 3 stellen wij u voor te besluiten:

- I. het Jaarprogramma Archeologie 2009 vast te stellen;
- II. de gemeentebegroting 2009 dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1792505

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

Op 2 oktober 2007 hebben wij het voorontwerp-bestemmingsplan Oud Zuid vrijgegeven voor inspraak en vooroverleg. Tijdens de inspraakperiode van vier weken zijn elf schriftelijke inspraakreacties ingediend. Deze reacties zijn, voor zover wenselijk en noodzakelijk, verwerkt in het bestemmingsplan. Het verslag van deze voorbereidende fase is als hoofdstuk 9 in de bestemmingsplantoelichting opgenomen.

Vervolgens hebben wij het bestemmingsplan van 11 september tot en met 23 oktober 2008 ter inzage gelegd. U bent hiervan per brief (RO 08.1652057 van 2 september 2008) op de hoogte gesteld. In deze periode had ook - op grond van de Wet geluidshinder - ter inzage moeten liggen de ontwerp-beschikking hogere grenswaarden geluid. Omdat dit niet is gebeurd, heeft dezelfde versie van het bestemmingsplan nogmaals ter inzage gelegen van 29 januari tot en met 11 maart 2009, nu samen met de ontwerp-beschikking.

In deze bijlage bij het raadsvoorstel maken we ons voorstel inzake alle ingekomen zienswijzen aan u bekend. Onderstaand komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- de fase waarin het bestemmingsplan momenteel verkeert;
- de ontvankelijkheidstoets;
- inhoudelijke beoordeling van de zienswijzen, voorzien van ons voorstel om de zienswijze al dan niet over te nemen;
- samenvatting van de wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen en de ambtshalve wijzigingen van het bestemmingsplan;
- exploitatieplan.

Bestemmingsplan.

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft, zoals gezegd, twee maal voor een ieder ter inzage gelegen. Dit is gebeurd volgens artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Van deze terinzagelegging is op de wettelijk voorgeschreven wijze kennis gegeven in De Groninger Gezinsbode en de Staatscourant van 10 september 2008 en van 28 januari 2009. In de kennisgeving is vermeld dat gedurende de termijn van terinzagelegging een ieder, naar keuze schriftelijk of mondeling, zijn zienswijze over het ontwerp naar voren

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

2

kan brengen bij uw raad.

Op de gelijktijdig met het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegen "Ontwerp-beschikking hogere grenswaarden geluid" is inmiddels een besluit genomen. Voor dit bestemmingsplan hebben wij een hogere waarde op grond van de Wet geluidhinder verleend voorafgaand aan de vaststelling van dit bestemmingsplan.

Ontvankelijkheid zienswijzen.

Van de gelegenheid om zienswijzen naar voren te brengen is gebruik gemaakt door:

- a. ProRail;
- b. een achttal bewoners van de Parkweg;
- c. Bewonersvereniging Het Wilde Klubje;
- d. Gruno m.h., J. G. F. Geerdink en H. Geerdink.

De ingediende zienswijzen zijn getoetst aan de Algemene wet bestuursrecht (artikel 3:16 en 6:9) op ontvankelijkheid. Alle zienswijzen zijn vóór 23 oktober 2008, dan wel 12 maart 2009 ontvangen en dus tijdig ingediend. Door een tweetal indieners van zienswijzen is, door gebruik te maken van de tweede mogelijkheid om zienswijzen in te dienen, de eerder ingediende brief op een aantal punten aangevuld. Onderstaand komt dit aan de orde.

Inhoudelijke beoordeling zienswijzen.

Ad a. ProRail.

In het plan zijn, volgens ProRail, ontwikkelingen beschreven die de belangen van de spoorweginfrastructuur kunnen schaden. Ten aanzien van een eventuele aanvraag van ontheffing van de voorkeursgrenswaarde spoorweglawaai door de gemeente Groningen, wordt ProRail daarvan graag op de hoogte gesteld.

In de bestemmingsbepaling van de bestemming "Verkeersdoeleinden railverkeer" zijn, naast spoorwegverkeer, groenvoorziening, bermen, waterlopen en additionele voorzieningen genoemd. ProRail verzoekt om de bestemming tot alleen voor spoorwegverkeer te beperken.

Reactie: Zoals door ons aangegeven in ons commentaar op de overlegreactie van ProRail (november 2007) zal de gemeente bij vaststelling van een hogere waarde de hiertoe voorgeschreven procedure volgen. Deze wettelijk voorgeschreven procedure voorziet overigens niet in een kennisgeving aan de exploitant van de spoorweg.

Ten aanzien van de bestemming voor de spoorweg is het uitgangspunt gehanteerd dat er een beschermende, conserverende regeling van toepassing moet zijn. Dit komt tot uitdrukking in de specifieke bestemming Verkeersdoeleinden Railverkeer die op het spoorvak, voor zover vallend in het plangebied, is gelegd. Het spoor en de naastgelegen gronden zijn hiermee primair voor en ten behoeve van verkeersdoeleinden bestemd. De feitelijke situatie is echter dat zich aan weerszijden van het spoor groenstroken, sloten, en dergelijke bevinden. Door deze zaken in de bestemmingsomschrijving op te nemen is de feitelijke situatie vastgelegd en is bebou-

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

3

wing uitgesloten. Ons inziens zijn de belangen van ProRail hiermee voldoende gewaarborgd.

Voorstel: Op grond van vorenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijzen van ProRail niet over te nemen.

Ad b. Een achttal bewoners van de Parkweg.

Kamerverhuur.

Bezwaar wordt gemaakt tegen de bij recht opgenomen mogelijkheid binnen de bestemming woondoeleinden van kamerverhuur. De indieners van de zienswijze vinden het beter dit door middel van een ontheffing te regelen. Een afweging van deze functie en het gebruik vindt dan binnen het kader van het bestemmingsplan plaats. De sinds mei 2008 geldende 15% norm voor kamerverhuurpanden per straat heeft een planologische impact die in het bestemmingsplan tot uitdrukking moet komen. Verder is het de indieners van de zienswijze niet duidelijk waarom in de bestemmingen, anders dan wonen, kamerverhuur niet bij recht is opgenomen. Gevraagd wordt of het college dit een ongewenste ontwikkeling vindt.

Reactie: Met betrekking tot het aspect kamerverhuur zijn meerdere wettelijke regimes van toepassing, die naast elkaar functioneren: de Wet ruimtelijke ordening en de Huisvestingswet. Op basis van de Wro worden verschillende vormen van wonen, waaronder kamerverhuur, mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. Door middel van de Huisvestingswet is hierop verder te sturen, bijvoorbeeld als het gaat om woningvoorraad en woon- en leefklimaat. Het is ook deze wet die het mogelijk maakt om ten behoeve van kamerverhuurpanden een onttrekkingsvergunning te eisen om de woning aan de reguliere woonfunctie te onttrekken. Dit is het middel waarmee gestuurd wordt op de huidige beleidsregel dat per straat 15% kamerverhuurpanden aanwezig mag zijn. Het is dan ook niet nodig dit percentage in het bestemmingsplan vast te leggen. Bovendien wordt een bestemmingsplan in principe voor de duur van 10 jaar vastgesteld. De situatie kan zich voordoen dat het wenselijk is het kamerverhuurbeleid aan te passen. De bestemmingsplannen waarin deze regel zou zijn opgenomen, zouden dan ook moeten worden aangepast. Dit is geen wenselijke situatie. Voor kamerverhuur in panden met een bestemming, anders dan wonen, willen we kamerverhuur niet bij recht regelen. Dat wil niet zeggen dat andere gebouwen nooit in aanmerking kunnen komen voor kamerverhuur. Er moet dan echter eerst beoordeeld worden of een betreffend pand geschikt is voor deze vorm van bewoning. Bij een concreet initiatief komt dit aan de orde.

Dakopbouwen.

Voor onder andere de Parkweg is de mogelijkheid voor een dakopbouw (ontheffing 15.4.1.d.) opgenomen in het bestemmingsplan. Tegen twee aspecten van deze mogelijkheid wordt bezwaar gemaakt:

- de bouwhoogtes aan binnenterreinen kunnen hierdoor extreem hoog worden (18 tot 16 meter). Dit is een verslechtering van de woonsituatie;

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

4

- dakopbouwen worden meestal gebruikt voor extra kamerverhuur. Dit betekent een intensivering van het gebruik en een vergroting van de druk op het woon- en leefklimaat.

Bij toepassing van de ontheffing wordt dit punt nooit meegenomen; er wordt gewezen naar de huisvestingswet. Dit is volgens indieners van de zienswijze onterecht als de conclusie reeds is dat in een bestaande woonomgeving een verdere groei van kamer- verhuurbedrijven ongewenst is.

Als de mogelijkheid voor dakopbouwen blijft bestaan, wordt verzocht op te nemen dat "dakopbouwen" niet tot aan de bestaande achtergevel mogen worden gebouwd, maar enkele meters worden teruggerooid.

Reactie: De constatering dat er middels een ontheffing een dakopbouw gerealiseerd kan worden in een groot deel van het plangebied, is correct. Het feit dat dit alleen door middel van een door het college af te geven ontheffing kan, geeft al aan dat een dergelijke ontheffing niet zonder meer verleend zal worden. In de bij de ontheffing opgenomen voorwaarden (artikel 15.4.2.) is dan ook aangegeven op welke aspecten een aanvraag voor ontheffing getoetst wordt. Ons inziens is hiermee voldoende gewaarborgd dat de woon- en leefklimaat op peil blijft.

Bovendien is in het bestemmingsplan opgenomen dat de woningen aan onder andere de Parkweg met een kap dienen te worden afgedekt. De kap dient de bovenste vloerlaag van de onderliggende verdieping voor meer dan 50% te omvatten.

Voor het kenmerkende en waardevolle karakter van de Parkweg is de afdekking met kap van groot belang. Voor de beleving van de kap is met name de voorzijde belangrijk, alsmede het doorlopen van de noklijn. Aan de achterzijde zijn echter diverse dakopbouwen gerealiseerd. Aan de kap-afdekking aan de achterzijde wordt, vanuit stedenbouwkundig oogpunt, dan ook minder waarde gehecht. Om deze reden is een ontheffing voor dak- opbouwen aan de achterzijde toegevoegd (artikel 15.4.1 sub d). Ook voor deze ontheffing geldt dat zij alleen kan worden toegepast als er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van onder meer de woonsituatie, het straat- en bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en/of bouwwerken.

Ten aanzien van de opmerking dat de dakopbouwen veelal voor kamer- verhuur gebruikt worden, verwijzen we naar onze voorgaande reactie. Hier is aangegeven hoe we sturen op de hoeveelheid kamerverhuurpanden per straat.

Differentiatiegrens.

Verzocht wordt de differentiatiegrens dichter achter de achtergevels van het Hoornsediep 28 tot en met 36 langs te leggen. Zoals nu ingetekend kan er met een hoogte van 16 meter tot een afstand van 4,5 meter uit de achtergevel gebouwd worden. Er wordt dan achter de hoekwoning Parkweg 108 gebouwd, met verslech- tering van daglichttoetreding tot gevolg.

Reactie: Er is bewust gekozen om aan de achterzijde van bestaande woningen extra ruimte te bieden. Het bestemmingsplan biedt hiermee de gewenste flexi-

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

5

biliteit aan bewoners en ondernemers en zorgt er zodoende voor dat mensen niet per se hoeven te verhuizen bij veranderende ruimtewensen. Bij het verlenen van een bouwvergunning kunnen nadere eisen worden gesteld aan de plaats en afmetingen van de gebouwen ten aanzien van onder meer de woonsituatie, het straat- en bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en/of bouwwerken. Onacceptabele situaties, bijvoorbeeld met betrekking tot verslechtering van daglichttoetreding, kunnen met het stellen van nadere eisen worden voorkomen. Er is geen reden tot het wijzigen van de differentiatiegrens.

Voorstel: Op grond van vorenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijzen van de bewoners van de Parkweg niet over te nemen.

Ad c. Bewonersvereniging Het Wilde Klubje.

De bewonersvereniging is aangenaam verrast dat het stedenbouwkundig plan voor de Grunobuurt Noord, dat op 19 juli 2006 door uw raad is vastgesteld, is gebruikt in het bestemmingsplan. Wel wordt gewezen op een fout onder 15.2.2.f. Niet de blokken 1, 2, 7 en 8 moeten trapsgewijs op- en aflopen, maar de blokken 3, 4, 5 en 6.

Reactie: In het bestemmingsplan is inderdaad een tekstuele vergissing gemaakt. De tekst zal worden gewijzigd conform de opmerking.

In de tweede brief van de bewonersvereniging (24 februari 2009) wordt verzocht voor het gebied Grunobuurt Noord een mogelijkheid te creëren voor kleinschalige horeca, kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten en detailhandel door aanvulling van artikel 15.6, lid c. Op dit moment zijn er twee winkels die op basis van het nieuwe bestemmingsplan niet terug kunnen komen.

Reactie: Voor alle duidelijkheid willen we erop wijzen dat in het bestemmingsplan voor de bestaande winkels een regeling is opgenomen. Door middel van aanduidingen op de plankaart en de daaraan gekoppelde regels mogen op deze plekken winkels en dienstverlenende bedrijven zijn gevestigd. We zijn het echter met de indieners van de zienswijze eens dat met name de strook langs de Paterswoldseweg zich goed leent voor detailhandel en dienstverlenende bedrijvigheid op bescheiden schaal. Van oudsher komen deze functies ook voor in deze zone, met name op de hoeken. In het bestemmingsplan zal daarom een ontheffingsmogelijkheid worden opgenomen om naast dienstverlenende bedrijvigheid ook detailhandel op beperkte schaal toe te staan langs de Paterswoldseweg. Horeca heeft ons inziens een te grote impact op de naast- en bovenliggende woonbebouwing. Deze functie staan we daarom niet toe in het bestemmingsplan.

Voorstel: Op grond van bovenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijzen van Bewonersvereniging Het Wilde Klubje over te nemen en:

- *de tekst van artikel 15.2.2 sub f te vervangen door de volgende tekst: de bouwhoogte binnen de blokken 3, 4, 5 en 6 loopt trapsgewijs op en*

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

6

af in overeenstemming met het stedenbouwkundig plan Grunobuurt-Noord dat door de raad is vastgesteld op 19 juli 2006;

- *artikel 15.6 aan te vullen met een ontheffing van de gebruiksregels om aan de Paterswoldseweg detailhandel tot een brutovloeroppervlak van maximaal 500 m² per bouwblok mogelijk te maken.*

Ad d. Gruno m.h., J. G. F. Geerdink en H. Geerdink.

Genoemd worden drie geluidrapporten die niet ter inzage zijn gelegd ten tijde van het voorontwerp-bestemmingsplan. Hiertegen wordt bezwaar gemaakt.

Reactie: Het is juist dat de genoemde geluidsrapporten niet ter inzage hebben gelegen bij het voorontwerp van het bestemmingsplan. Het is geen formeel vereiste om bij het voorontwerp de geluidsrapporten toe te voegen. De geluidsrapporten hebben wel tezamen met het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegen.

Het terrein van Nelf lakfabrieken is in de zuidwest- en zuidoosthoek vervuild. Boven deze verontreinigingen zijn woningen gepland. Eventuele technische maatregelen zijn niet aangegeven. De rapporten hadden met het bestemmingsplan ter inzage moeten liggen.

Reactie: Het klopt dat de bodemonderzoeksrapporten niet bij het voorontwerp van het bestemmingsplan ter inzage hebben gelegen. Dit is ook geen formeel vereiste. Het saneren van de bodemverontreiniging en het geschikt maken van de locatie voor het beoogde gebruik verloopt via de Wet bodembescherming (Wbb). Voorafgaand aan de bouw moet de initiatiefnemer de locatie geschikt maken voor het beoogde gebruik. Dit betekent voor deze locatie dat een sanering noodzakelijk is. De initiatiefnemer mag pas met de sanering beginnen nadat het bevoegd gezag (de gemeente Groningen) heeft ingestemd met het saneringsplan. Hiervoor gelden de eisen van uit de Wbb.

De opmerking van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de reactie van de Milieudienst "te weinig specifiek" is in strijd met haar verantwoordelijkheid voor het welbevinden van haar burgers.

Reactie: In het eindverslag van de inspraak op het bestemmingsplan Oud Zuid is de genoemde opmerking van burgemeester en wethouders niet opgenomen. Het is daarom niet geheel duidelijk op welke verantwoordelijkheid wordt gedoeld. Aangenomen wordt dat het hier, in aansluiting op de voorgaande opmerking, gaat over de bodemsanering die noodzakelijk is om de gronden geschikt te maken voor woningbouw. In onze voorgaande reactie is reeds aangegeven dat sanering plaats zal vinden. Ten tijde van het verschaffen van de bouwvergunning moet de kwaliteit van de grond geschikt zijn voor het realiseren van de geplande functies.

Gezien de hoogte en de getraptheid in lagen van de bouwlagen zou er een gedegen onderzoek naar de val- en wervelwinden moeten plaatsvinden.

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

7

Reactie: Hoewel niet aangegeven in de brief, wordt hier waarschijnlijk bedoeld op de ontwikkeling van Grunobuurt-Noord. Voor deze ontwikkeling is een stedenbouwkundig plan opgesteld waarin de bouwhoogte is getrapd. Dit plan is nu juridisch-planologisch mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. De toegestane bouwhoogte varieert tussen de 2 en 7 bouwlagen. Dat is gelijk aan respectievelijk 7 en 25 meter. Voor gebouwen met een dergelijke hoogte bestaat in het kader van het bestemmingsplan geen wettelijke verplichting tot het doen van windhinderonderzoek. Ons inziens is een dergelijk onderzoek, gezien de omgeving en de maximale bouwhoogte, ook niet noodzakelijk.

In afwijking van hetgeen wordt gemeld komt het stratenpatroon voor het grootste deel niet overeen met het huidige.

Reactie: In de toelichting van het bestemmingsplan staat in Hoofdstuk 4 "Ruimtelijke ontwikkeling" vermeld dat er voor het herinrichtingsgebied Grunobuurt-Noord een nieuw stratenpatroon ontstaat. Dit nieuwe stratenpatroon is ingepast en sluit aan op de ontsluitingswegen van dit stadsdeel.

Het getrapd zijn van de bouwblokken zal niet bijdragen aan schoonheid en woongenot.

Reactie: De ruimtelijke en functionele kaders van de Grunobuurt-Noord zijn overgenomen uit het vastgestelde stedenbouwkundig plan. Hierin is bewust van een getraptheid van de bouwlagen uitgegaan. Het stedenbouwkundig plan is naar mening van de raad en het college goed inpasbaar. Een ieder is uiteraard vrij om zijn mening ten aanzien van het plan te geven. Ons inziens vormt een mening over de schoonheid en het vermeende woongenot geen aanleiding tot aanpassing van het plan.

De James Wattstraat heeft ten onrechte geen beschermde regeling volgens artikel 36 van de Monumentenwet gekregen.

Reactie: De James Wattstraat heeft nooit een monumentale status gehad en komt derhalve niet in aanmerking voor een beschermde regeling op basis van de Monumentenwet.

In het voortraject van het bestemmingsplan zou Nijestee gemeld hebben dat 25% van de woningen in de sociale sector zal vallen. Door bewoners is telkens gevraagd dit percentage naar 35% te verhogen. Verder merkt de indiener van de zienswijze op dat de huurprijs van de woningen na de eerste keer te zijn verlaten wordt verhoogd. De bijkomende kosten liggen 100% hoger dan die van de huidige woningen in de Grunobuurt, o.a. veroorzaakt door het onderhoud van de binnenplaatsen van de bouwblokken. De woningen zijn niet beschikbaar voor 10% van de huidige huurders in de Grunobuurt.

Reactie: Nijestee wil in de nieuwe Grunobuurt 150 sociale huurwoningen realiseren (ca. 30%), en daarnaast nog eens 100 sociale koopwoningen (met koopgarantregeling). Dit laatste is voortgekomen uit overleg met de buurt-

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

8

vereniging HWK. Het aantal sociale huurwoningen in de Grunobuurt past in de afspraken van het Lokaal Akkoord (350 per jaar, over 10 jaar). Dit aantal is gebaseerd op onderzoek naar de omvang van de doelgroep. Alle huurders (met huurovereenkomst voor onbepaalde tijd) die dat willen, kunnen terugkeren.

Er is geen reden om aan te nemen dat de corporatie de sociale huur op korte termijn uit de Grunobuurt wil halen. Sociale verhuur is een kerntaak van de corporaties. In dit bestemmingsplan (Oud Zuid) is er niet voor gekozen om minimumpercentages sociale huur vast te leggen.

De bijkomende kosten zullen hoger worden dan in het oude plan, maar dit is inherent aan de ontwikkeling van nieuwe plannen.

Nijestee heeft geen rekening gehouden met de komende daling van huizenprijzen met 20%. Het bouwschema moet daarom door boetes in het bestemmingsplan vastgelegd worden.

Reactie: De herinrichting van Grunobuurt-Noord is al geruime tijd in voorbereiding. Nijestee heeft de kosten en het risico van de herontwikkeling vrijwel volledig naar zich toetrokken. Het bestemmingsplan regelt nu de mogelijkheden zoals in het stedenbouwkundig plan zijn vastgelegd. Het is daarom niet nodig de uitvoering van het plan anderszins te regelen.

Nijestee heeft per 1 juli 2008 een vrijstelling verzocht. Het college heeft deze vrijstelling die nodig is om het bestemmingsplan te kunnen uitvoeren, nog niet verleend en is de procedure daartoe nog niet gestart.

Reactie: Om een project te kunnen realiseren kan uit meerdere procedures gekozen worden. Dit zijn onder andere de procedure van het bestemmingsplan en die van de artikel 19-vrijstelling van de (oude) Wet op de Ruimtelijke Ordening, die per 1 juli 2008 is vervangen door de (nieuwe) Wet ruimtelijke ordening. Hierin is de mogelijkheid van een vrijstelling ex artikel 19 komen te vervallen. Verzoeken die voor 1 juli 2008 zijn ingediend kunnen nog conform de oude wetgeving afgehandeld worden. Nijestee heeft een verzoek om vrijstelling ex artikel 19 ingediend. Het doorzetten van deze procedure heeft geen invloed op de inhoud van het plan. Het stedenbouwkundig plan is immers bepalend. Bij een onverhoopte vertraging van de bestemmingsplan-procedure kan er alsnog voor worden gekozen de vrijstellingsprocedure door te zetten.

Het bestemmingsplan moet nopen tot verwezenlijking van de bestemming. Burgemeester en wethouders hebben in deze onvoldoende gehandeld inzake haar maatschappelijke belangen.

Reactie: Het bestemmingsplan maakt, zoals gezegd, het stedenbouwkundig plan mogelijk. Het stedenbouwkundig plan heeft een zorgvuldig voorbereidingstraject doorlopen, dat tot een plan heeft geleid waarover overeenstemming bestaat en dat uitvoerbaar is. Ook de buurt is bij de voorbereiding van het plan betrokken (zie de inhoudelijke reactie van

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

9

Bewonersvereniging Het Wilde Klubje). Woningcorporatie Nijestee is initiatiefnemer van het plan. Het vervangen van sterk verouderde woningen door nieuwbouw getuigt ons inziens van een visie op de woningvoorraad en betekent gezins dat de maatschappelijke verantwoordelijkheid wordt verzaakt.

De herinrichting van Grunobuurt-Noord is een door ons gewenste ontwikkeling die leidt tot een opwaardering van een verouderd stukje stad.

Het blijft wenselijk de mogelijkheden van "intense laagbouw" te onderzoeken. De huidige Grunobuurt leent zich hier uitstekend voor, en kan tot een goedkopere ontwikkeling leiden.

Reactie: Zoals in onze voorgaande reactie aangegeven, ligt er op dit moment een stedenbouwkundig plan met een breed draagvlak ten grondslag aan het bestemmingsplan. Wij zijn dan ook van mening dat er naar aanleiding van deze opmerking geen aanleiding bestaat om, in de eindfase van het planvormingstraject, opnieuw alternatieven te onderzoeken en het voorliggend plan te wijzigen.

Naar aanleiding van de tweede terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan wordt de eerste brief met een viertal punten aangevuld (8 maart 2009). Ten eerste wordt opgemerkt dat de gemeente bewust de plannen van Gruno m.h. niet in overweging heeft willen nemen. Dit blijkt uit de volgende feiten:

- Nijestee wil geen relatie aangaan met Gruno m.h.;
- er is geen gelegenheid gegeven de plannen van Gruno m.h. te tonen;
- de weigering van de bezwaarschriftencommissie het bezwaar aangaande het hiervoor genoemde punt in behandeling te nemen;
- het niet meenemen van de ingediende zienswijze op het ontwerp-stedenbouwkundig plan;
- in de raadscommissie kreeg Gruno m.h. slechts 3 minuten spreektijd, terwijl Nijestee 45 minuten kreeg om haar plannen toe te lichten.

Reactie: In het kader van de totstandkoming van het stedenbouwkundig plan is herhaalde malen op een open wijze met bewoners en omwonenden gecommuniceerd, waarbij onder andere HWK als vertegenwoordiger van de buurt heeft aangezet. De relatie tussen Nijestee en Gruno m.h. is in dit kader niet iets dat de gemeente aangaat.

De resultaten van het planvormingstraject zijn uiteindelijk vertaald in het stedenbouwkundig plan dat door de raad is vastgesteld. Deze vaststellingsprocedure heeft langs de daarvoor geëigende weg, op een zorgvuldige wijze, plaatsgevonden. Met de vaststelling is deze procedure afgehandeld en heeft het bestemmingsplan zich te conformeren aan dit plan.

Ten tweede is het stedenbouwkundig plan voor de Grunobuurt gebrekkig tot stand gekomen. De gemeenteraad heeft geen rechtspersoonlijkheid en het plan ontbeert de wettelijke mogelijkheid van beroep.

Reactie: Ten aanzien van de besluitvorming met betrekking tot het stedenbouw-

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

10

kundig plan van de Grunobuurt is, zoals in de voorgaande reacties aangegeven, de nodige zorgvuldigheid betracht. Er is een breedgedragen plan ontstaan dat uiteindelijk door de raad is vastgesteld. De bevoegdheden van de raad, en de hierbij te volgen procedurestappen zijn wettelijk vastgelegd.

Ten derde is het bestemmingsplan te volgend aan het stedenbouwkundig plan. Enige flexibiliteit ontbreekt nu. Een nader uit te werken bestemming was beter geweest.

Reactie: Het bestemmingsplan heeft, wat betreft het plan Grunobuurt-Noord, tot doel de overeengekomen, en door de raad vastgestelde, invulling vast te leggen. Het aanbrengen van flexibiliteit in het bestemmingsplan, waar Gruno m.h. op doelt, is dan ook niet nodig, er is immers overeenstemming met de betrokken partijen. Een "uit te werken bestemming" wordt gebruikelijk op gebieden gelegd, waarvoor nog geen overeenstemming over de detaillering is. Voor Grunobuurt-Noord is deze situatie niet aan de orde. Onzes inziens is het detailleringsniveau van de bestemming voor dit deel van Oud Zuid passend bij de gemaakte afspraken.

Ten vierde is onvoldoende onderzocht of het mogelijk is de bestaande bebouwing van de Grunobuurt op te knappen zoals in o.a. de Gerbrand Bakkerstraat is gebeurd.

Reactie: In het voorbereidingstraject van de planvorming is ook het opwaarderen van de bestaande woningen als variant in beeld geweest. Deze variant heeft het in de afweging van alle verschillende belangen niet gered. Samen met Nijestee is uiteindelijk een breedgedragen en uitvoerbare invulling van Grunobuurt-Noord tot stand gekomen.

Voorstel: Op grond van bovenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijzen van Gruno m.h., J. G. F. Geerdink en H. Geerdink niet over te nemen.

Samenvatting van de wijzigingen en de ambtshalve wijzigingen.

Wijziging als gevolg van zienswijzen.

De tekst van artikel 15.2.2 sub f wordt vervangen door de volgende tekst: de bouwhoogte binnen de blokken 3, 4, 5 en 6 loopt trapsgewijs op en af in overeenstemming met het stedenbouwkundig plan Grunobuurt-Noord dat door de raad is vastgesteld op 19 juli 2006.

Artikel 15.6 wordt aangevuld met een ontheffing van de gebruiksregels om aan de Paterswoldseweg detailhandel tot een brutovloeroppervlak van maximaal 500 m² per bouwblok mogelijk te maken.

Ambtshalve wijzigingen.

De ontwikkelingslocatie Hoornsediep wordt buiten het bestemmingsplan gelaten. Over

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

11

de stedenbouwkundige invulling van dit projectgebied is nog geen volledige overeenstemming tussen de partijen. Te zijner tijd wordt hiervoor een apart projectbestemmingsplan vastgesteld.

De plangrens ter hoogte van Concourslaan 5 wordt enigszins verruimd zodat het gehele gebouwtje binnen de bestemmingsplangrens komt te liggen. In het ontwerpbestemmingsplan liep de grens over het gebouwtje.

Als gevolg van de hiervoor genoemde wijziging worden aan de bestemming Groenvoorzieningen bebouwingsregels ten behoeve van het recreatiegebouw Concourslaan 5 toegevoegd.

Exploitatie.

Voor zover het bestemmingsplan ontwikkelingen "bij recht" mogelijk maakt, zijn deze reeds vergund of zijn hiervoor exploitatieovereenkomsten met de ontwikkelende partijen gesloten. Deze situatie doet zich onder andere voor in Grunobuurt-Noord. Het opstellen van een exploitatieplan of exploitatieovereenkomst is daarmee niet noodzakelijk, omdat het verhaal van kosten anderszins verzekerd is (afdeling 6.4 van de Wro (Grondexploitatie), art. 6.12 lid 2a).

Voor de ontwikkeling van het Nelfterrein is een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan opgenomen. In artikel 6.12 lid 4 Wro is geregeld dat een exploitatieplan ten behoeve van ontwikkelingen die door middel van een wijzigingsbevoegdheid wordt mogelijk gemaakt pas ten tijde van de wijziging van de bestemming hoeft worden vastgesteld. Het is daarom niet nodig dat de raad bij dit bestemmingsplan een exploitatieplan vaststelt.

Voorstel.

Gelet op het vorenstaande en onder overlegging van de bijbehorende stukken, stellen wij u voor te besluiten:

- I. de zienswijzen van ProRail, de bewoners van de Parkweg en Gruno m.h., J. G. F. Geerdink en H. Geerdink niet over te nemen;
- II. het bestemmingsplan Oud Zuid vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen ten opzichte van het ontwerp, zoals dat ter inzage heeft gelegen, aan te brengen:
 - a. de tekst van artikel 15.2.2 sub f wordt vervangen door de volgende tekst: de bouwhoogte binnen de blokken 3, 4, 5 en 6 loopt trapsgewijs op en af in overeenstemming met het stedenbouwkundig plan Grunobuurt-Noord dat door de raad is vastgesteld op 19 juli 2006;
 - b. artikel 15.6 wordt aangevuld met een ontheffing van de gebruiksregels om aan de Paterswoldseweg detailhandel tot een brutovloeroppervlak van maximaal 500 m² per bouwblok mogelijk te maken;
 - c. de ontwikkelingslocatie Hoornsediep wordt buiten het bestemmingsplan gelaten. Over de stedenbouwkundige invulling van dit projectgebied is nog geen volledige overeenstemming tussen de partijen. Te zijner tijd wordt hiervoor een apart projectbestemmingsplan vastgesteld;

Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Oud Zuid

12

- d. de plangrens ter hoogte van Concourslaan 5 wordt enigszins verruimd zodat het gehele gebouwtje binnen de bestemmingsplangrens komt te liggen. In het ontwerpbestemmingsplan liep de grens over het gebouwtje;
 - e. als gevolg van de vorige wijziging worden aan de bestemming Groenvoorzieningen bebouwingsregels ten behoeve van het recreatiegebouw Concourslaan 5 toegevoegd;
- III. geen exploitatieplan vast te stellen, omdat een exploitatieplan niet noodzakelijk is.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Cuypersweg

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1871270

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Stedenbouwkundig plan Cuypersweg

Groningen,

Aan de raad,

Hierbij leggen wij de vaststelling van het stedenbouwkundig plan Cuypersweg aan u voor.

Inleiding.

Het plan beoogt de bouw van 84 eengezinswoningen in de koopsector tussen Cuypersweg en Boterdiep. Om de nieuwe invulling van het terrein mogelijk te maken is het noodzakelijk een stedenbouwkundig plan op te stellen dat dient voor het verkrijgen van vrijstelling (artikel 19.2 van de WRO) van het huidige bestemmingsplan. Het stedenbouwkundig plan Cuypersweg is vervaardigd op verzoek en in opdracht van Kroeze & Partners B.V. te Heerenveen. Deze ontwikkelaar ontwikkelt het project voor eigen rekening en risico.

Het plangebied betreft de voormalige Tuinlandlocatie gelegen aan de Cuypersweg. De braakliggende bedrijfslocatie ligt aan de rand van woonwijk De Hunze. Het aangekochte terrein van Tuinland bestaat uit twee onderdelen: een bedrijfslocatie en een parkeerterrein aan de overkant van de Cuypersweg. Bij dit bouwplan gaat het enkel om de bedrijfslocatie waar het voormalige pand van Tuinland was gevestigd. Voor het parkeerterrein zoekt Kroeze & Partners B.V. naar een invulling binnen de mogelijkheden van het bestemmingsplan.

Het initiatief.

Kroeze & Partners B.V. heeft het initiatief genomen om de locatie te ontwikkelen tot een woongebied, met hierin 84 eengezinswoningen in de koopsector. De woningen worden gebouwd in een bastionachtige opzet, waarbij woningen in een rij worden afgewisseld met woningen die samen een hof vormen. Met de opzet ontstaat aan de achterzijde van de woningen, naast een privé-tuin, ruimte voor een gemeenschappelijke binnentuin. De woningen kennen een diversiteit in de bouwblokken qua bezonning, privacy en uitzicht in plattegronden en bouwmassa.

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Cuypersweg

2

Bij het project is rekening gehouden met het voornemen van de provincie om alle aansluitingen op de Oostelijke Ringweg ongelijkvloers te maken. Uit een studie naar mogelijkheden ter hoogte van de kruising Beneluxweg en Groningerweg zijn twee varianten naar voren gekomen. Bij het plan Cuypersweg is ervoor gezorgd dat de inrichting van het gebied eenvoudig kan worden afgestemd op voorgestelde varianten.

Procedure.

Voor de locatie waar de nieuwe woningbouw is gedacht, is het geldende uitwerkingsplan USV Gebied De Hunze van kracht. Dit uitwerkingsplan is vastgesteld door ons college op 19 februari 1991 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 25 juni 1991. Het onderliggende moederplan is het bestemmingsplan Parkplan De Hunze, dat grotendeels een woonbestemming heeft, met de bestemming Uit te Werken Stedelijke Voorzieningen in de noordelijk punt.

Om de 84 woningen te kunnen ontwikkelen is een vrijstellingsprocedure ex artikel 19 lid 2 WRO noodzakelijk om vrijstelling te kunnen verlenen van het geldende bestemmingsplan. Dit voorliggend stedenbouwkundig plan is bedoeld als ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van deze procedure. Het stedenbouwkundig plan beschrijft op welke wijze het plangebied wordt ingericht en geeft de ruimtelijke kaders aan voor de ontwikkeling van het terrein.

Geluid.

Omdat het plangebied binnen de wettelijke geluidszone van de Oostelijke Ringweg, Cuypersweg, Groningerweg en Noordzeeweg valt, is er onderzoek gedaan naar de geluidbelasting van de wegen en de consequenties voor de te realiseren woningen. Uit het onderzoek blijkt dat met name de huidige geluidbelasting van de ringweg en de Groningerweg bepalend zijn voor de mogelijkheid voor het realiseren van de woningen. Hierbij wordt de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder overschreden. Ook de maximale grenswaarde wordt bij een groot deel van de woningen overschreden. Aangezien het geluidsniveau binnen de woningen niet hoger mag zijn dan 33 dB, zullen er voor een groot aantal woningen geluidsbeperkende maatregelen moeten worden genomen.

De komende jaren werkt de provincie aan een reconstructie van de Oostelijke Ringweg. Door de aanleg van stil asfalt en verhoging van de geluidswal ter hoogte van het plangebied zal de geluidbelasting op het gebied afnemen. Naar verwachting zijn de werkzaamheden rond 2014 gereed.

Verantwoording groepsrisico.

Door de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de voormalige Tuinlandlocatie neemt het groepsrisico zeer licht toe. De locatie ligt nabij de N46 en het invloedsgebied van deze route voor vervoer van gevaarlijke stoffen valt voor een deel over het plangebied. De zogenaamde oriëntatiewaarde wordt overigens niet overschreden. Op grond van de "Circulaire RVGS"¹ moet verantwoording worden afgelegd over elke overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico óf toename van het groepsrisico. Aan de hand van berekeningen kan geconcludeerd worden dat er op basis van het aspect externe veiligheid geen bezwaar is tegen de realisatie van het stedenbouw-

¹ Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen, ministeries van VenW, BZK en VROM, 2004.

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Cuypersweg

3

kundig plan. Inhoudelijk verwijzen wij naar de notitie "Verantwoording Groepsrisico Stedenbouwkundig Plan Cuypersweg", die als bijlage VII aan het stedenbouwkundig plan is toegevoegd.

Bewonersparticipatie.

Het plan "Cuypersweg" is een project op wijkniveau. Vanaf de start van het project is met de wijkorganisatie en andere belanghebbenden over de planontwikkeling overlegd.

- Op 4 februari 2008 is er een informatieavond georganiseerd voor de omwonenden. Hierbij is uitleg gegeven over het voornemen om woningen te bouwen op de voormalige Tuinlandlocatie. Tijdens deze avond zijn verschillende varianten gepresenteerd en werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld om bedenkingen en ideeën kenbaar te maken.
- Vanuit de bewonersorganisatie De Hunze/Van Starckenborgh is een klankbordgroep van direct omwonenden samengesteld.
- Op 30 juni 2008 heeft een overleg met het bestuur van de bewonersorganisatie en de klankbordgroep plaatsgevonden. De ontwikkelaar heeft tijdens dit overleg een uitwerking van het plan gepresenteerd. Tevens is ingegaan op de nieuwe verkeerssituatie in het gebied.
- Op 28 oktober 2008 heeft een overleg met het bestuur van bewonersorganisatie De Hunze/Van Starckenborgh en de klankbordgroep plaatsgevonden over het concept stedenbouwkundig plan.

Tijdens de informatieavonden hebben betrokkenen positief gereageerd op de plannen en zich tevreden getoond over de gevolgde procedure.

Inspraak.

Het plan heeft van 14 januari 2009 tot en met 11 februari 2009 ter inzage gelegen. Op 22 januari is er een inspraakbijeenkomst belegd waarbij belangstellenden in de gelegenheid werden gesteld om hun reactie op het plan te geven. Tijdens de inspraakperiode zijn er geen zienswijzen ingediend.

Conform de afspraken in het convenant tussen wijkorganisaties en gemeentebestuur is de bewonersorganisatie De Hunze/Van Starckenborgh om advies gevraagd. In een schriftelijke reactie heeft het bestuur laten weten dat zij zich goed kan vinden in zowel het stedenbouwkundig plan als het gevolgde participatieproces.

In het bijgevoegde inspraakrapport is het verslag van de inspraakavond te lezen, alsmede het advies van de bewonersorganisatie.

Voorts is in genoemde periode vooroverleg gevoerd met diverse instanties, zoals provincie, waterschap en brandweer. De gemaakte opmerkingen hadden onder meer betrekking op de uitgangspunten die zijn gebruikt bij de berekeningen in het kader van externe veiligheid. Verwerking hiervan heeft niet tot een verandering geleid van de uiteindelijke conclusies.

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Cuypersweg

4

Besluit.

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. kennis te nemen van het inspraakrapport Stedenbouwkundig plan Cuypersweg;
- II. het Stedenbouwkundig plan Cuypersweg vast te stellen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1861584

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

In 2004 is een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor het Kantorenpark Europapark, het gebied tussen de Euroborg en Menzis. In de praktijk, bij de ontwikkeling van de eerste bouwplannen, bleek een aantal elementen uit dat beeldkwaliteitsplan tot moeilijkheden bij de realisatie te leiden. Ook het in 2002 voor dit gebied opgestelde bestemmingsplan is op onderdelen achterhaald en heeft bijstelling. Dit aangepaste bestemmingsplan voor de kantorenlocatie is inmiddels in procedure. In onze brief van 29 januari jl. hebben we u geïnformeerd over deze procedure, waarbij we ook zijn ingegaan op het beeldkwaliteitsplan. Deze brief heeft u aan de orde gehad in de raadscommissie Ruimte & Wonen van 4 maart jl.

Het beeldkwaliteitsplan.

Het Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark (maart 2009) betreft de eerste vier van de vijf stroken (tellend vanaf de A7) van het kantorengedeelte. We onderzoeken de mogelijkheid om de vijfde strook in te vullen met woningbouw. In die zin was deze strook één van de Intense Laagbouwlocaties. Overigens is dit conform de uitgangspunten van het bestemmingsplan Europapark, waar binnen het kantorenkwadrant ruimte was voor 80.000-110.000 m² BVO kantoren en maximaal 120 woningen. Daarbij kon ook aan een menging worden gedacht. Met de huidige procedures wordt er een scheiding aangebracht tussen het kantoren- en woninggedeelte. In de praktijk bleek er geen markt te zijn voor menging. Het Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark bevat, naast een toelichting op de stedenbouwkundige opzet, randvoorwaarden en eisen voor architectuur en inrichtingseisen voor de semi-openbare ruimte. Ook zijn kwaliteitsuitgangspunten opgesteld voor de locatie van groen, de vormgeving van de entrees tot de gebouwen. Een drietal ruimtelijke onderwerpen heeft een vertaling gekregen in het bestemmingsplan:

- Stedenbouwkundige opzet. De kantoren zijn geordend in vier strips parallel aan de A7 en het Winschoterdiep. Elke strip bestaat uit een halfverdiepte parkeerbak, met kantoren op pilaren daarin. Binnen de vier strips zijn alle kantoorgebouwen vormgegeven als schijven, die

Raadsvoorstel - Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark

2

- haaks op het Winschoterdiep of de Europaweg zijn georiënteerd.
- Rooilijnen. Het gewenste beeld voor het kantorenpark is dat van een duidelijk door een wand begrensde eenheid, met binnenin wat meer variatie en verspringingen in de rooilijnen.
- Bebouwingshoogte. Het gewenste hoogtebeeld bestaat overwegend uit vier à vijf bouwlagen (in uitzonderingsgevallen zes bouwlagen), met willekeurig verspreid in het gebied hoogteaccenten, die bij voorkeur fors hoger zijn dan de basishoogte (maximaal 12 bouwlagen).

Het nu voorliggende beeldkwaliteitsplan zal na vaststelling door uw raad als toetsingskader dienen voor de welstandscommissie. We hebben het beeldkwaliteitsplan bij de stukken gevoegd.

Inspraak.

Het beeldkwaliteitsplan heeft, samen met het bestemmingsplan voor de kantorenlocatie, conform de Inspraakverordening gedurende 4 weken ter inzage gelegen van 5 februari tot en met 5 maart 2009. Uit de Woningwet, artikel 12a sub 2, volgt dat deze terinzagelegging tevens noodzakelijk is om het beeldkwaliteitsplan deel te laten uitmaken van de Welstandsnota. Van de geboden mogelijkheid om op beide plannen in te spreken is geen gebruik gemaakt.

Vervolprocedure.

Nu de inspraak- en overlegprocedure is beëindigd, loopt het besluitvormingsproces tussen het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan uit elkaar. Het ontwerp-bestemmingsplan wordt na de terinzagelegging ter vaststelling aan u aangeboden, waarna nog een beroepsprocedure geldt voordat het bestemmingsplan onherroepelijk is. We verwachten dat we het bestemmingsplan in september aan u kunnen aanbieden zodat het in november de hele procedure heeft doorlopen. Het beeldkwaliteitsplan bieden we nu ter definitieve vaststelling aan.

Bestemmingsplan.

Met dit voorstel informeren we u ook over de stand van zaken met het bestemmingsplan. Het voorontwerp-bestemmingsplan heeft in dezelfde periode als het beeldkwaliteitsplan ter visie gelegd in het kader van de inspraak- en overlegperiode. Er zijn geen inspraakreacties binnengekomen, wel overlegreacties. Naar aanleiding van die reacties hebben we één paragraaf desgevraagd (door de Hulpverleningsdienst) geactualiseerd, te weten de paragraaf externe veiligheid. Overigens heeft deze wijziging geen invloed op de bebouwingsmogelijkheden van het plan, maar is het een puur formele kwestie. Zoals gezegd is het ontwerp-bestemmingsplan nu ter visie gelegd, zodat belanghebbenden gedurende zes weken zienswijzen kunnen indienen.

Raadsvoorstel - Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark

3

Gelet op het vorenstaande en onder overlegging van de bijbehorende stukken stellen wij u voor te besluiten:

- I. het Beeldkwaliteitsplan Kantorenpark Europapark vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken in de Groninger Gezinsbode.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1843740

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

De herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties is reeds in januari 2009 geagendeerd geweest voor de raadscommissievergadering R. & W. van 15 april 2009. Het raadsvoorstel is echter door de wethouder teruggenomen in verband met een noodzakelijke aanpassing van de exploitatiebegroting. De aanpassing betrof ten laste van de exploitatiebegroting te brengen energiekosten van beheerde voormalige schoolgebouwen die, in afwachting van de uitkomsten van een intern onderzoek naar de juistheid van de gefactureerde bedragen, tijdelijk buiten de complexadministratie waren geplaatst. Dit interne onderzoek is u aangekondigd in de toelichting van staat P van april 2008. In december 2008 bleek dat op grond van de bevindingen uit het onderzoek deze energiekosten alsnog ten laste van de exploitatiebegroting zouden moeten worden gebracht. De exploitatiebegroting is daarop in februari 2009 aangepast en wordt u nu bij dit voorstel tot vaststelling aangeboden.

In de jaren vóór 1997 werd in geval van het leegkomen van schoolgebouwen per geval bekeken wat er met de lege school kon worden gedaan en werd er, afhankelijk van de nieuwe bestemming, een bedrag vastgesteld waarvoor de school overging van de dienst OCSW naar RO/EZ. Deze ad hoc situatie werd als onbevredigend ervaren en was reden voor het treffen van een structurele regeling.

Op grond van deze "Regeling overdracht schoolgebouwen van OSW naar RO/EZ" is jaarlijks een programma overlegd van die over te dragen schoollocaties. Dit zijn schoollocaties die hun onderwijsfunctie hebben verloren.

De overgedragen schoollocaties zijn daarna te classificeren als ontwikkelingslocaties.

Per locatie is of wordt onderzocht wat de ontwikkelingsmogelijkheden zijn, gericht op het realiseren van een wenselijke bestemming. Veelal is sloop en vervolgens bouwplanontwikkeling aan de orde.

Per schoollocatie is na de verkrijging een exploitatiebegroting opgesteld op grond waarvan de economische uitvoerbaarheid van herontwikkeling kon worden beoordeeld. Van in totaal 19 locaties zijn de afzonderlijke exploitatiebegrotingen van deze locaties samengevoegd tot één exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties.

Raadsvoorstel - Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties

2

De samenvoeging tot één begroting maakt de economische uitvoerbaarheid inzichtelijk van de voormalige schoollocaties, waarbij de exploitatieresultaten binnen de begroting met elkaar verrekend worden.

De stand van zaken met betrekking tot de (her)ontwikkelingen is in de bijgevoegde exploitatiebegroting per locatie beschreven.

Op 31 mei 2006 heeft uw raad, bij besluit nr. 6c, de exploitatiebegroting van het complex Ontwikkelingslocaties vastgesteld.

Bij de vaststelling van die exploitatiebegroting bevonden de volgende locaties zich nog in het stadium van planontwikkeling en -realisatie:

1. Tuinbouwdwarsstraat;
2. Cornelis Jetsesstraat;
3. Spicastraat;
4. Sirius-/Capellastraat;
5. Prof. E.D. Wiersmastraat;
6. Van Eedenstraat.

Van de overige 13 locaties waren bij de vaststelling van de begroting de kosten en opbrengsten reeds gerealiseerd. Tot 1 januari 2009 zijn de locaties nr. 1, 2, 4 en 5 (gedeeltelijk) verkocht en bevindt de planontwikkeling met betrekking tot de Spicastraat en de Prof. E.D. Wiersmastraat zich in een afrondend stadium.

De ontwikkeling van de locatie Van Eedenstraat bevindt zich nog in een oriënterend stadium.

Binnen de exploitatie van het complex Ontwikkelingslocaties is sprake van een aantal meevallers en tegenvallers. Met name de ontwikkelingen binnen de locatie Tuinbouwdwarsstraat vormen de aanleiding tot deze herziene exploitatiebegroting. Om voortzetting te kunnen geven aan de in uitvoering zijnde bodemsanering is het, vanwege de naderende overschrijding van het voor de bodemsanering Tuinbouwdwarsstraat beschikbare krediet(deel), instemming door uw raad nodig. Binnen de exploitatiebegroting is sprake van meevallers in andere kostencategorieën, waardoor uitvoering binnen het in 2006 beschikbaar gestelde krediet mogelijk is. Door deze herziene exploitatiebegroting vast te stellen stemt u in met verschuiving van budgetten binnen de exploitatiebegroting, passend binnen het in 2006 vastgestelde budgettair kader.

In de toelichting bij de exploitatiebegroting zijn per locatie en per kostencategorie de ontstane verschillen ten opzichte van de begroting 2006 toegelicht.

Een exemplaar van de herziene exploitatiebegroting (vertrouwelijk) ligt ter inzage.

In de toelichting op het complex Tuinbouwdwarsstraat is in de staat-P 2007, onder actuele risico's, aangegeven dat de beschikbare financiële middelen niet toereikend zijn om de sanering volledig uit te voeren. Daarbij is aangegeven dat onderzocht wordt of aanvullende subsidiëring uit ISV-bodem tot de mogelijkheden behoort. Dat heeft geresulteerd in dit voorstel, waarin u wordt voorgesteld in te stemmen met een aanvullende bijdrage van € 100.000,-- uit ISV-bodem.

Raadsvoorstel - Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties

3

Exploitatiebegroting.

Kosten.

In de exploitatiebegroting zijn alle kosten geraamd die betrekking hebben op de herontwikkeling. De overnamesommen voor de overgedragen locaties zijn per overdracht toegevoegd aan de boekwaarde van het complex.

De sinds de verkrijging gemaakte kosten van milieukundig onderzoek tot en met de planontwikkelingskosten alsmede de inmiddels gerealiseerde verkoopopbrengsten bepalen de boekwaarde per 1 januari 2009 van het complex "Ontwikkelingslocaties".

Het complex kent een negatieve boekwaarde van - € 152.000,--. Een negatieve boekwaarde betekent een positief saldo van kosten en opbrengsten.

Het in de Staat P per 1 april 2008 aangekondigde onderzoek naar de toen geconstateerde toename van de beheerlasten, is nagenoeg afgerond. Op grond van de bevindingen in het onderzoek zijn de beheerlasten ten laste gebracht van de exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties.

De totale kosten voor de herontwikkeling worden geraamd op € 8.040.000,--.

Bijdragen.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen met betrekking tot de bodemsanering van de locatie Tuinbouwdwarsstraat wordt door de Milieudienst een aanvullende bijdrage van € 100.000,-- voorgesteld uit ISV-bodem. Het totaal aan bijdragen uit ISV-bodem bedraagt daarmee € 225.000,--.

Opbrengsten.

Per 01 januari 2009 is voor een bedrag van € 6.527.000,-- aan verkoopopbrengsten gerealiseerd.

De nog te realiseren verkoopopbrengsten worden geraamd op € 1.279.000,--. Daarmee bedragen de totale verkoopopbrengsten € 7.806.000,--. De totale opbrengsten binnen de exploitatiebegroting bestaan uit verkoopopbrengsten en rentewinst en bedragen samen € 7.815.000,--.

Exploitatieresultaat.

De geraamde kosten, bijdragen en opbrengsten resulteren in een sluitende exploitatiebegroting.

Kredieten.

Op grond van de reeds beschikbaar gestelde kredieten en de totaal geraamde kosten kan de exploitatie binnen het in 2006 beschikbaar gestelde krediet van € 8.040.000,-- worden uitgevoerd.

Begrotingswijziging.

Deze herziene exploitatiebegroting geeft geen aanleiding tot wijziging van de gemeentebegroting, aangezien het 2006 beschikbaar gestelde uitvoeringskrediet onveranderd is.

Raadsvoorstel - Herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties

4

Wij stellen u voor te besluiten:

- I. de herziene exploitatiebegroting Ontwikkelingslocaties vast te stellen;
- II. het beschikbaar gestelde krediet voor planontwikkeling en uitvoering van € 8.040.000,-- te handhaven;
- III. in te stemmen met een aanvullende bijdrage uit ISV-bodem van € 100.000,--;

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1857159

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie

Groningen,

Aan de raad,

Voor u ligt het stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie. Het plan is vervaardigd op verzoek en in opdracht van woningcorporatie Lefier. Het plan scheidt het ruimtelijk kader voor de realisatie van het bouwplan "Boerhoflocatie". Het bouwplan voorziet in de realisatie van 57 woningen in de sociale sector en het goedkope koopsegment op het braakliggend terrein aan de Rijksweg inclusief de aanleg van het openbaar gebied rond het plan.

Het concept stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie heeft van 18 september tot 15 oktober 2008 ter inzage gelegen. Op 6 oktober heeft er een inspraakavond plaatsgevonden, die redelijk goed bezocht is. Op basis van de inspraakreacties en het overleg met de wijkorganisaties hebben wij het concept-stedenbouwkundig plan op onderdelen aangepast.

In dit voorstel gaan wij in op het voorliggend plan en stellen wij u voor het stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie vast te stellen.

Achtereenvolgens gaan wij in op:

- het plan;
- procedure;
- participatie;
- bezwaren en zienswijzen;
- financiën;
- besluitvorming.

Het plan.

De Boerhoflocatie is op dit moment een braakliggend bedrijventerrein. Direct ernaast ligt een winkelcentrum (met o.a. een supermarkt) en een benzinstation dat ook LPG verkoopt. In 2001 is er een grote brand geweest in de aanwezige garagepanden. Na de brand is de grond van de garagepanden gesaneerd maar verder braak blijven liggen. Het winkelcentrum functioneert goed.

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie

2

Al meermalen zijn initiatieven ondernomen om het terrein te transformeren tot woningbouw. De aanwezigheid van LPG was tot op heden het belangrijkste knelpunt waardoor plannen niet gerealiseerd konden worden.

Verantwoording groepsrisico LPG

Binnen het plangebied bevindt zich een tankstation met LPG. De aanwezigheid van LPG in combinatie met de onduidelijkheid rond het Rijksbeleid voor externe veiligheid heeft veel vertraging veroorzaakt voor dit plangebied. Oorzaak was hierbij de veranderingen in het Rijksbeleid rond externe veiligheid en onduidelijkheid over de wijze van berekening van de toetsingswaarden. De Milieudienst heeft de afgelopen periode nauw contact gezocht met provincie Groningen, RIVM en de Directie Externe Veiligheid van VROM om duidelijkheid te krijgen over de berekeningswijze van de toetsingswaarde (actuele rekenmethodiek). Vervolgens is de geplande ruimtelijke ontwikkeling getoetst. De Milieudienst van de gemeente Groningen heeft hierbij geconcludeerd: de risico's voor externe veiligheid volgend uit het stedenbouwkundig plan zijn aanvaardbaar. Overigens blijft het veiligheidsrisico aanwezig zolang het tankstation met LPG blijft, maar de kans op een calamiteit is klein. Deze kans wijzigt niet door de ruimtelijke ontwikkeling. Wel is er sprake van een toename van het groepsrisico, maar deze is relatief gering en blijft onder de oriëntatiewaarde. Als bijlage bij het stedenbouwkundig plan is de verantwoording van het groepsrisico opgenomen.

De ontwikkeling aan de voorzijde aan de Rijksweg wordt wel genoemd als eindbeeld, maar heeft binnen het stedenbouwkundig plan verder geen status. De reden hiervoor is dat, mede afhankelijk van de invulling, de oriëntatiewaarde groepsrisico kan worden overschreden. De initiatiefnemer (eigenaar) heeft er voor gekozen om, voor de voortgang, nu eerst de planologische procedure voor de woningen te doorlopen.

Woningcorporatie Lefier heeft het initiatief genomen om de locatie te ontwikkelen tot een woongebied, met hierin 57 woningen in de sociale sector en het goedkope koopsegment. De rijwoningen worden zodanig ontwikkeld dat die aansluiten op de stempel- en strokenbouw van de directe omgeving en de aanwezige voet- en fietspaden. De auto-ontsluiting is via de huidige toegang vanaf de Rijksweg. Doorkoppeling van de autostructuur vanuit het plangebied naar Lewenborg is niet wenselijk vanwege de potentiële overlast van verkeer die dit met zich mee kan brengen voor Golfslag, Bolder en/of Steiger.

Gelijktijdig met de ontwikkeling van dit bouwplan wordt de informele fietsverbinding via de Golfslag geformaliseerd. Deze fietsverbinding is een wens vanuit de buurt. Met stadsdeelcoördinatie en de eigenaren van de gronden wordt afgestemd op welke wijze de fietsverbinding wordt gerealiseerd; dit staat verder los van dit stedenbouwkundig plan.

Het parkeren voor de woningen wordt binnen de plangrenzen opgelost.

Procedure.

In het bestemmingsplan "Lewenborg, 2001" is voor de Boerhoflocatie aangegeven dat ons college een wijzigingsbevoegdheid heeft naar de bestemming "uit te werken wonen/werken". In het bestemmingsplan is gedetailleerd aangegeven welk type woningen en bedrijvigheid op het gebied mogen komen. Voor wat betreft woningbouw geldt dat binnen het geldende bestemmingsplan het mogelijk is om tien grondgebonden woningen te bouwen.

Om de 57 woningen te kunnen realiseren wordt een vrijstellingsprocedure ex artikel 19 lid 2 Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) doorlopen. Het stedenbouwkundig plan

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie

3

dient als ruimtelijke onderbouwing. Voor dit plan dienen Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen een bevoegdheidsverklaring af te geven. Deze is grondslag voor het verlenen van de vrijstelling en de bouwvergunning.

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening die op 1 juli 2008 in werking is getreden, kent geen vrijstelling meer zoals die onder artikel 19 van de oude WRO mogelijk was. Van het oude recht kan echter nog wel gebruik worden gemaakt, indien de vrijstelling voor een project is aangevraagd vóór 1 juli 2008. De ontwikkelaar heeft dit vrijstellingsverzoek tijdig ingediend.

Participatie.

Het plan Boerhoflocatie is een project op wijkniveau. Gedurende het proces is op verschillende wijzen contact geweest met de buurt en het wijkcomité. Chronologisch heeft het volgende plaatsgevonden op het gebied van participatie.

- Op 2 april 2008 is de Scheepsraad geïnformeerd. Hierbij is door de gemeente een uitgebreide toelichting gegeven over het bouwplan en over de te doorlopen procedure. De eerste reactie van de scheepsraad was positief: “goed dat er iets gebeurd met dit gebied”. De Scheepsraad is gevraagd om advies uit te brengen over het bouwplan. Zij hebben hiermee ingestemd.
- De direct omwonenden zijn op 13 augustus 2008 geïnformeerd over de plannen; de avond is druk bezocht. Algemeen was iedereen ervan overtuigd dat het gebied ontwikkeld moet worden. Op het gepresenteerde plan was op de informatieavond nog wel een en ander aan te merken. Naar aanleiding hiervan zijn gemeente en ontwikkelaar aan de slag gegaan met het opstellen van een concept stedenbouwkundig plan.
- Met de eigenaar van het winkelcentrum (de Hoge Dennen) en het LPG-station (Q8) is overleg gevoerd, evenals met de toekomstige huurder van de supermarkt in het winkelcentrum. Zij staan positief tegenover de bouwplannen.
- Dezelfde bewoners zijn uitgenodigd voor de inspraakbijeenkomst van 6 oktober 2008. De opkomst was goed. Van deze avond is een verslag gemaakt, dat is opgenomen in het inspraakrapport.
- Gedurende het traject is regelmatig contact geweest met Wijkcomité de Scheepsraad over de stand van zaken van het project en het adviesrecht van het wijkcomité;
- Zowel Wijkcomité de Scheepsraad als de Dorpsraad Ruischerbrug hebben gebruik gemaakt van hun adviesrecht. De zienswijzen van beide comités zijn opgenomen in het inspraakrapport, inclusief een reactie van ons college op de ingediende zienswijzen. Beide comités hebben te kennen gegeven dat het gebied ontwikkeld moet worden, maar bij het concept stedenbouwkundig plan nog wel een aantal opmerkingen te hebben.

Bezwaren en zienswijzen.

Tijdens de inspraakperiode is, naast de opmerkingen tijdens de inspraakavond, één zienswijze ingediend. Daarnaast hebben zowel wijkcomité de Scheepsraad als Dorpsraad Ruischerbrug een zienswijze ingediend conform hun adviesrecht.

Op basis van de zienswijzen is het stedenbouwkundig plan aangepast en verduidelijkt. De aanpassingen en verduidelijkingen betreffen:

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie

4

- het aantal woningen is verlaagd van 63 tot 57 woningen; hierdoor is ruimte ontstaan voor een kwalitatief betere inrichting van het openbaar gebied.
- Er is ruimte gecreëerd voor 3 groenplekken, grasveldjes waar de ontwikkelaar ook kleine speelattributen voor kinderen < 10 jaar zal gaan realiseren.
- Het parkeren in de openbare ruimte is evenredig verdeeld over het plangebied, waarbij aandacht is besteed aan de aankleding met groen en bomen.
- De ruimtelijke mogelijkheden van het perceel aan de Rijksweg, direct ten oosten van het tankstation, worden met dit stedenbouwkundig plan niet gewijzigd. Reden hiervoor is de aanwezigheid van LPG, die de ontwikkeling van dit perceel beperkt. De eigenaar zorgt ervoor dat het een net grasveld wordt en zal zorgen voor deugdelijk onderhoud.
- De ontwikkelaar heeft tijdens de inspraakavond de toezegging gedaan om het inrichtingsplan met de omwonenden te bespreken voordat wordt overgegaan tot uitvoering.
- Het principe van de bestaande verkeerscirculatie (inrijden bij de verkeerslichten en uitrijden bij de westelijke uitrit) voldoet ook in de toekomstige situatie. Momenteel wordt wel onderzocht of door een herschikking van eigendommen een overzichtelijkere beheersituatie kan worden verkregen.

Met deze aanpassingen wordt tegemoet gekomen aan de wens van omwonenden en de Scheepsraad om minder woningen te realiseren ten gunste van groen, speelplekken en een overzichtelijkere situatie.

Opgemerkt dient te worden dat niet volledig tegemoet kan worden gekomen aan het adviesrecht van de Dorpsraad Ruischerbrug. Die zienswijze overstijgt op een aantal punten de reikwijdte van het stedenbouwkundig plan. De provincie Groningen is gevraagd of het mogelijk is om tegemoet te komen aan een deel van de opmerkingen van de dorpsraad. Uitkomst hiervan is niet van invloed op de inpasbaarheid van dit stedenbouwkundig plan op deze locatie.

Financiën.

Dit project valt onder de afspraken met de corporaties zoals ze zijn verwoord in het Lokaal Akkoord. Financieel houdt dit in dat woningcorporatie Lefier het project voor eigen rekening en risico ontwikkelt. Met Lefier is overeenstemming bereikt over de vergoeding van het vervaardigen van dit stedenbouwkundig plan.

Besluitvorming.

Gelet op het vorenstaande en met overlegging van de op deze aangelegenheid betrekking hebbende stukken, stellen wij u voor te besluiten:

- I. kennis te nemen van de inspraakrapportage;
- II. het stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie vast te stellen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Raadsvoorstel - Stedenbouwkundig plan Boerhoflocatie

5

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1891500

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

Met dit raadsvoorstel stellen we u voor een aantal besluiten te nemen dat de aanleg van Station Europapark mogelijk maakt. De aanleg van het station betekent de realisering van het grootste openbaar vervoerproject tot nu toe in het kader van onze beleidsambities op dat terrein (STOV, Kolibri, Raamwerk Regiorail). Dit maakt het tevens tot het in investeringskosten grootste duurzame project dat wij deze collegeperiode aan u voorleggen. Daarnaast vormt de aanleg van dit station het sluitstuk van het stedenbouwkundig plan Europapark, de multifunctionele stadswijk op het terrein van de voormalige energiecentrale. Juist in deze tijd van economische crisis vinden we het een belangrijk signaal dat we verder investeren in de ontwikkelkansen van deze grootste kantorenlocatie van Noord-Nederland. We hopen dan ook dat deze investering verder aanzet tot investeringen in de stad die de werkgelegenheid bevorderen. Ook de met de aanleg van het station gemoeide investeringskosten van zo'n € 40 miljoen betekenen op zichzelf al een belangrijke impuls voor de economie. Dit voorstel volgt op uw positieve "go"-besluit van mei vorig jaar. Met uw "go"-besluit gaf u de aanzet de planologische procedure te starten die nu leidt tot het aanbieden van het bestemmingsplan.

We bieden u tevens een herziene grondexploitatie Europapark aan. Deze heeft u voor het laatst vastgesteld in mei 2007, waarbij u een tekort van € 4,5 miljoen heeft gedekt door een bijdrage uit de reserve grondzaken. Op dit moment sluit de grondexploitatie met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Echter, gezien het grote risicoprofiel en de huidige economische situatie achten we het noodzakelijk deze middelen binnen de grondexploitatie te reserveren voor tegenvallers.

Het Station Europapark kent net als in mei vorig jaar een tekort van € 25 miljoen. We hebben goede hoop dit tekort te kunnen halveren met de inbreng van externe subsidies EFRO en Spoorse Doorsnijding. Daarmee resteert een tekort van zo'n € 12,5 miljoen, waarvan we voorstellen dit te dekken uit de risicobuffer sleutelprojecten. Dit dekkingvoorstel is conform uw besluitvorming van mei vorig jaar.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

2

Overigens hebben we ervoor gekozen een aparte grondexploitatie voor het station en zijn omgeving te maken. Omdat het station onderdeel is van de gebiedsontwikkeling Europapark, hebben we beide grondexploitaties ook als geheel gepresenteerd. Met genoemde dekking van het tekort van € 25 miljoen en het binnen de grondexploitatie Europapark houden van € 1,6 miljoen verlopen beide grondexploitaties budgettair neutraal.

Onderdeel van dit raadsvoorstel is ons voorstel om een aanvullend krediet van € 41,9 miljoen beschikbaar te stellen om de investeringen binnen de grondexploitatie tot en met 2011 te kunnen realiseren. Daarmee is dit conform onze afspraken kredietaanvragen te "knippen".

Met dit voorstel stellen we tevens voor een principe-uitspraak te doen het mogelijk te maken het spoor in de toekomst te verbreden tussen de Esperantokruising en de Mediacentrale. Deze spoorverbreding is nodig om ruimte te creëren onze ambities op het gebied van openbaar vervoer te realiseren. We willen dat er in de toekomst meer treinen kunnen rijden. Daarbij stellen we voor in beginsel te kiezen voor een verbreding richting de Helperzoom, waarbij we als uitgangspunt stellen dat er voldoende compenserende maatregelen worden genomen op het gebied van groen en ecologie. We hebben hierover advies gevraagd aan interne en externe ecologen. Op basis hiervan concluderen we dat het mogelijk is voldoende compenserende maatregelen te treffen, waarmee we voldoen aan de ecologische en groene doelstellingen. Deze toekomstige spoorverbreding vraagt overigens om een voorinvestering die wordt gedekt door Verkeer & Waterstaat. Voor deze voorinvestering vragen we u een uitvoeringskrediet van € 2 miljoen beschikbaar te stellen. Deze voorinvestering is geen onderdeel van de grondexploitatie.

De aanleg van het station betekent op zichzelf een doorsnijding van de groene structuur langs de Helperzoom. In dit voorstel gaan we in op de consequenties hiervan en de wijze waarop we het verloren groen willen compenseren. We gaan ook in op de keuze voor de locatie van het station. Daarbij nemen we zoals ook door u gevraagd in de raadscommissie R&W van 11 februari jl. de door omwonenden ingediende alternatieve variant in onze beschouwing mee. Op 22 april jl. is ons door omwonenden tevens een nieuw alternatief aangeboden. Dit alternatief is ontworpen omdat het eerder gecommuniceerde alternatief ook volgens het door omwonenden ingehuurd bureau technisch onhaalbaar bleek. Vanuit de veronderstelling dat u ook dit alternatief mee wilt nemen in uw afweging, zullen we in dit voorstel ingaan op dit nieuwe alternatief. We concluderen dat dit nieuwe alternatief op een aantal essentiële punten afwijkt van de door ons gehanteerde uitgangspunten voor het station. Wel concluderen we dat er in het alternatief een aantal interessante ideeën is verwerkt, die een meerwaarde voor het station en zijn omgeving kunnen opleveren. We stellen u voor deze ideeën verder uit te werken. Overigens passen deze ideeën binnen de kaders van het voorliggende bestemmingsplan.

Mijlpaal.

Dit besluit is wat ons betreft om een aantal redenen een belangrijke mijlpaal. Het is ten eerste een belangrijke stap om onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te realiseren. Het station gaat veel reizigers aantrekken en zal mensen verleiden om de

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

3

auto te laten staan. Daarmee wordt de stad niet alleen duurzamer maar ook beter bereikbaar. Het Europapark zal straks bijvoorbeeld ook een transferfunctie hebben voor werknemers van het UMCG. Dit zal nog versterkt worden als het Raamwerk Regiorail verder gevorderd is, met bijvoorbeeld genoemde uitbreiding van het station met een vierde spoor en perron. Ook zal een doorkoppeling op het hoofd-station van de richtingen Leeuwarden en Groningen-Noord met de richting Europa-park (en verder) de transferfunctie van Station Europapark versterken.

Een brede fiets- en voetgangertunnel maakt onderdeel uit van het station. Daarmee zal het station straks ook fungeren als interwijkverbinding tussen het Europapark en Groningen-Zuid. De barrière van het spoor wordt daarmee voor een deel geslecht. Dat is goed voor de bewoners van De Linie, de ondernemers in de Euroborg, de bezoekers aan FC Groningen, maar ook voor de ontwikkelkansen van de stadswijk als geheel. Ook wordt de stad met dit aanlegbesluit verkeersveiliger. De fietsroute over de Helperzoom richting centrum is de op een-na-drukste fietsroute van de stad (na de Korreweg). De route voert nu nog over de onoverzichtelijke (en daarmee gevaarlijke) gelijkvloerse spoorwegovergang Esperantokruising. De tunnel onder het station zal deze noord-zuidroute vervangen.

Het station vormt tevens het laatste grote onderdeel van het stedenbouwkundig plan Europapark uit 1999. Het Europapark is destijds geformuleerd als multifunctionele nieuwe stadswijk. Naast FC Groningen vormde een aanzienlijk kantoorprogramma (tot 200.000 m² BVO) de spil van het plan. Daarmee zou de ontwikkeling van Europa-park een belangrijk positief effect hebben op de werkgelegenheid in de stad en omgeving. Op dit moment loopt de kantoorontwikkeling achter ten opzichte van de prognoses. We gaan ervan uit dat de aanleg van het station de aantrekkingskracht van het Europapark op investeerders aanmerkelijk vergroot. We beargumenteren deze verwachting in de wetenschap dat het station een belangrijke factor destijds was voor Menzis (toenmalig Geové) om zich hier te vestigen. Zoals bekend heeft ook de Rijksgebouwendienst zijn beslissing om te investeren in Kempkensberg mede beargumenteerd met de komst van het station.

Tot slot, weliswaar niet ten grondslag liggend aan ons voorstel, is een positief neveneffect van dit besluit dat een ermee gepaard gaande investering van zo'n € 40 miljoen een belangrijke impuls voor de economie betekent.

Zoals gezegd realiseren we ons dat het nu voorliggende besluit een doorsnijding van de groene structuur langs de Helperzoom inhoudt. Met ons voorstel genoemde spoorverbreding in beginsel aan de Helpmanzijde mogelijk te maken, wordt de groene ruimte verder beperkt. We zien ons geconfronteerd met een ogenschijnlijke spagaat in doelstellingen op het gebied van duurzaamheid: enerzijds doelstellingen op het gebied van ecologie en groen en anderzijds op het gebied van openbaar vervoer en fiets. We hebben ook gekeken naar mogelijkheden om het station op een locatie aan te leggen waarmee de groene doelstellingen minder onder druk komen te staan. We zijn tot de conclusie gekomen dat aan alternatieve locaties teveel nadelen kleven en/of deze de zorgen op het gebied van groen/ecologie niet weg kunnen nemen. In dit voorstel zullen we hier verder op ingaan. Ook zullen we aangeven hoe we denken de uitgangspunten van ons groene en ecologische beleid in deze strook te borgen door compenserende maatregelen toe te passen.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

4

Dit raadsvoorstel is als volgt opgebouwd:

- 1) Uitgangspunten.
- 2) Voorlopig ontwerp.
- 3) Burgerparticipatie (voor wat betreft de analyse van de ingediende varianten verwijzen we naar bijlage 1).
- 4) Vierde spoor (voor de leesbaarheid van het raadsvoorstel ook ondergebracht in een bijlage (3)).
- 5) Bestemmingsplan (ook deels in een bijlage (2) ondergebracht).
- 6) Grondexploitatie(s).
- 7) Uitvoeringsplanning/risico's.

We hebben geprobeerd de informatie in dit raadsvoorstel tot de hoofdlijnen te beperken. Naast genoemde onderwerpen wordt ook voor andere aanvullende informatie verwezen naar diverse bijlagen. Dit betreft

- a) het boekje met de grondexploitaties Station Europapark en Europapark;
- b) het bestemmingsplan met plankaart en –voorschriften;
- c) het rapport Vierde Spoor van ProRail/Movares;
- d) het ecologisch rapport Vierde Spoor van Koeman/Bijkerk;
- e) boomonderzoek monumentale els van Arbor Noord Nederland;
- f) het rapport van Bügel Hajema Inspraakcomité Helperzoom.

1) **Uitgangspunten.**

Het Station Europapark is onderdeel van het stedenbouwkundig plan Europapark, door u vastgesteld in 1999. Dit stedenbouwkundig plan komt voort uit het structuurplan Stad van Straks uit 1996 en de Structuurschets Zuidoost uit 1997. Het station had vooral een vervoersfunctie, om de arbeidsplaatsen horend bij 200.000 m² BVO kantoorruimte op aantrekkelijke wijze te faciliteren. Ook is het station genoemd als middel om de verbinding tussen Groningen-Zuid en het Europapark tot stand te brengen en daarmee een van de ruimtelijke barrières te slechten.

Het station zelf is door de jaren heen genoemd als één van de belangrijke projecten om doelstellingen op het gebied van openbaar vervoer te realiseren, zoals verwoord in nota's over het Stadsgegewestelijk Openbaar Vervoer (STOV), Kolibri en kortgeleden het Raamwerk Regiorail.

Bij de inrichting van de Helperzoom worden de groene en ecologische uitgangspunten gehanteerd, voor het laatst vastgelegd in Groene Pepers.

Het station is onderdeel van het vigerende bestemmingsplan dat december 2002 door uw raad is vastgesteld. In dit vigerende bestemmingsplan is al ruimte gecreëerd voor niet alleen een station maar ook voor een tunnel die de Boumaboulevard aansluit op de Helperzoom. Er was op dat moment sprake van een station dat een veel grootschaliger uitstraling had dan het station in de huidige plannen. Er was ruimte voor bouwwerken tot 50 meter, te bouwen op het spoor/station. Van bouwen op het spoor of station is nu geen sprake meer. De impact van dat plan op zijn omgeving was groter dan het huidige plan. De fiets- en voetgangerstunnel was enige tientallen meters zuidelijker gedacht, waardoor de impact daarvan op de woonomgeving Helperzoom ook groter was. Het lag tegenover de bestaande bebouwing. Het spoorse en perrondeel nam daarentegen minder ruimte in: er werd uitgegaan van twee zijperrons zonder

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

5

eilandperron, terwijl we nu uitgaan van drie perrons (één zijperron en één eilandperron, met aan elke zijde één perron). Door deze daarmee samenhangende verbreding kwam het station buiten zijn bestemmingsplangrenzen en was het noodzakelijk voor het huidige plan een bestemmingsplanwijziging door te voeren.

In 2005 hebben we toestemming van de minister van Verkeer & Waterstaat (V&W) gekregen om het station te mogen aanleggen. In overleg met V&W en spoorbeheerder ProRail zijn de spoorse randvoorwaarden geformuleerd. In de loop der tijd hebben we in samenspraak met ProRail de uitgangspunten uit ons stedenbouwkundig plan, de verkeerskundige, groene en ecologische uitgangspunten en de spoorse voorwaarden samengevoegd tot één voorlopig ontwerp. Het bestemmingsplan is op basis van dit voorlopig ontwerp opgesteld.

Overigens functioneert vanaf oktober 2007 al een tijdelijke halte, waarvoor u eerder krediet heeft verstrekt. Alleen de regionale treinen (tussen het hoofdstation en Hoogezand) stoppen hier. Deze halte wordt opgeruimd zodra het definitieve station gereed is.

Uit de kostenberekeningen bleek dat er hoge kosten verbonden waren aan de aanleg van het station. Dat had niet alleen te maken met het gegeven dat er een grote oppervlakte aan openbaar gebied wordt aangelegd, ook heeft het ermee te maken dat werken op of aan het spoor per definitie duur is; er moeten veel veiligheidsmaatregelen in het ontwerp worden verwerkt. Daarbij valt te denken aan wissels, seinen, bovenleidingen etc. maar ook aan de constructie die nodig is om te garanderen dat het spoor nooit verzakt. Tot slot moet door de hoge grondwaterstand ter plaatse voor een duur soort beton (onderwaterbeton) worden gekozen. Het berekende tekort bleek € 25 miljoen zoals ook met uw raad gedeeld in ons voorstel van mei 2008. We hebben ervoor gekozen om eerst zekerheid van uw raad te krijgen over de potentiële dekking van dit tekort, voordat we verder de procedure in zouden gaan. Uw "go"-besluit en de aangegeven dekking was daarmee de basis voor het vervolg. Pas na dat besluit hebben we de omgeving over de plannen geïnformeerd.

Tevens hebben we op basis van dit besluit de formele samenwerking met ProRail bekrachtigd door een samenwerkingscontract aan te gaan, dat de basis vormt voor de aanleg van het station en de openbare ruimte. Hierin hebben we overigens uiteindelijke besluitvorming door uw raad over het bestemmingsplan als ontbindende voorwaarde vastgelegd.

2) Voorlopig ontwerp.

Het station is in V&W-termen een zogenaamd "basisstation". Binnen dat concept vindt kaartverkoop plaats via automaten; er wordt dus geen stationsgebouw gerealiseerd.

Wel moet het station voldoen aan eisen op het gebied van sociale veiligheid, comfort en bereikbaarheid.

Het ontwerp voor het Station Europapark is echter meer dan de verzameling eisen die aan een basisstation wordt gesteld. Dit heeft te maken met de dubbele functie van het station. Niet alleen is het een in- en uitstapplaats voor dagelijks 6000 reizigers van en naar Groningen-Zuid, inclusief Kempkensberg en het Europapark. Het is tevens de (langzaam verkeers)verbinding tussen Groningen-Zuid en het Europapark. Ook is het zoals gezegd straks onderdeel van één van de belangrijkste noord-zuidfietsroutes van de stad, die tussen Haren en het centrum. Vandaar dat we extra aandacht besteden aan

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

6

de kwaliteit van het openbaar gebied rond het station. Daarom ook wordt de tunnel extra breed in vergelijking met reguliere stations.

Op het station worden diverse onderdelen gerealiseerd:

- verleggen spoor, aanleg middenperron, aanleg zijperron aan Europaparkzijde, aanleg stationgerelateerde voorzieningen (overkapping, kaartautomaat), diverse spooractiviteiten (aanpassen seinen, wissels etc.);
- aanleg tunnel als langzaamverkeersverbinding en als opgang naar middenperron, zowel lift als trap;
- fietsverbinding in noord-zuidrichting;
- plein met trapopgangen aan zowel Helperzoomkant als Europaparkkant;
- fietsparkeren op maaiveld, zowel aan de Helperzoomkant (rondom bestaand gasdistributiestation) als aan Europaparkkant;
- halen & brengen (Kiss & Ride), taxistandplaatsen, bushaltes. Al deze voorzieningen komen aan beide kanten;
- P+R aan Europaparkzijde;
- ecologische verbinding aan Helperzoomkant.

Bij het opstellen van het voorlopig ontwerp moeten we rekening houden met de eisen die het ministerie van Verkeer & Waterstaat aan een station stelt. Daarnaast is er een aantal zaken waarin we zelf een keuze kunnen maken. We noemen hierbij:

Locatie tunnel.

De locaties van de perrons liggen min of meer vast vanwege de noodzakelijke afstand tot enerzijds de Esperantokruising en anderzijds tot de aanwezige wissels voor de Mediacentrale. De plaats van de tunnel kon nog wel worden bepaald. Deze moet idealiter in het midden van de perrons liggen; in ons voorstel ligt hij meer aan de zuidkant.

In het voorlopig ontwerp is uitgegaan van een tunnel in het verlengde van de Boumaboulevard. Daarmee wordt aan de Helpmanzijde minimaal ingegrepen in de bestaande vijverstructuur. Daarnaast bevindt de tunnel zich hiermee – anders dan de locatie in het oorspronkelijk stedenbouwkundig plan – aan de zijkant van de huizenrij aan de Helperzoom en niet in het midden; daarmee is de invloed van tunnel/station op de woonomgeving zoals gezegd beperkter.

De keus de tunnel in het verlengde van de Boumaboulevard aan te leggen, leidt tot een helder stedenbouwkundig concept vanuit het Europapark. Daarnaast leidt dit tot een logische fietsaansluiting op de bestaande infrastructuur aan de Europaparkzijde. Het verleggen van de tunnel in noordelijke richting levert daarentegen beperkingen op aan die zijde. Het levert een fietspad op dat én het water van de Helperlinie onder maaiveld doorkruist én door de beperkte ruimte tussen spoor en Frontier een door muren omgeven sociaal onveilige fietsroute oplevert én tevens een verkeersonveilige oversteek op de Verlengde Lodewijkstraat. Ook kan het fietsverkeer dan niet meer zonder omweg zijn weg vervolgen in de richting van de Meeuwerderweg en verder via de nu in aanleg zijnde nieuwe fietstunnel onder de ringweg.

Gegeven de niet beïnvloedbare ligging van de perrons is er in het kiezen van de tunnellocatie geen oplossing mogelijk die essentieel beter is voor ecologie en/of groen. In alle gevallen wordt door de noodzaak een comfortabele, sociaal veilige fietsroute te realiseren en tevens spoorse voorzieningen als fietsenstallingen en

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

7

Kiss & Ride-plaatsen etc. aan te leggen een doorsnijding in de groene en ecologische structuur aangebracht.

Het ontkoppelen van de fietsverbinding en de bereikbaarheid van de perrons zou meer mogelijkheden bieden groen en ecologie te ontzien. Bijvoorbeeld door de fietsverbinding door een meer zuidelijk gelegen vijver te laten lopen. In de raads-commissie van 11 februari jl. hebben we desgevraagd aangegeven dat we schatten dat met de aanleg van een tweede tunnel € 10 à 15 miljoen aan extra kosten verbonden zullen zijn. Belangrijker argument hiertegen vinden we het nadeel dat deze keus op zou leveren voor de sociale veiligheid. Tunnels zijn altijd plekken waar men zich onveilig voelt, hoeveel aandacht in het ontwerp ook aan dit onderwerp is besteed. Waar we in ons voorstel de reizigers combineren met de fietsers en daarmee extra drukte creëren, zullen met een ontkoppeling juist twee per saldo onveiligere tunnels ontstaan. We verwachten daardoor tevens dat het gebruik van beide functies (fiets-verbinding en station) zal afnemen.

Ook hebben we gekeken naar de consequenties van het niet realiseren van een fietsverbinding bij het station, maar deze ter hoogte van de Esperantokruising aan te leggen. Behalve genoemd nadeel van sociale onveiligheid betekent dit dat het stedenbouwkundig concept van Europapark een belangrijke aderlating ondergaat. Doel was namelijk het zoveel mogelijk doorsnijden van de drie barrières Europaweg, Zuidelijke Ringweg en spoor. Dat was ook een belangrijke reden voor partijen zich te vestigen in het Europapark. Met het schrappen van de fietsverbinding zou de doorsnijding van het spoor niet worden opgeheven. Daarmee zou tevens een financieel nadeel ontstaan omdat subsidiegevers (in elk geval VROM met de BIRK-subsidie) hun doelen niet gerealiseerd zien en daarmee hun bijdrage zullen intrekken. Verder levert zo'n fietsverbinding langs de Lodewijkstraat dezelfde nadelige sociale en verkeersveiligheidsconsequenties op als eerder genoemd, als er voor een kleine verplaatsing in noordelijke richting zou worden gekozen. Tot slot beperkt zo'n noord-zuidverbinding de mogelijkheden een goede oost-west (fiets)verbinding ter hoogte van de Esperantokruising te realiseren.

Fietsparkeerplaatsen.

Bij het voorlopig ontwerp zijn we uitgegaan van meer fietsparkeerplaatsen dan in het oorspronkelijke programma van eisen stond. Dit is vanwege een extern onderzoek naar de vervoersmiddelen van reizigers richting station, waaruit we concluderen dat er geen 175 maar 475 fietsparkeerplaatsen moeten komen. Gezien onder andere de ervaringen van het Stadsbalkon reserveren we daarnaast nog meer ruimte voor fietsparkeerplaatsen. We plannen fietsenstallingen aan beide zijden van het station. We realiseren ons dat we met een fietsenstalling aan de Helperzoomzijde een extra ingreep doen in de groene structuur. De berekeningen laten echter zien dat de meeste fietsers uit Helpman komen. ProRail en andere specialisten stellen dat het zeer onverstandig is om aan die zijde geen fietsvoorziening te realiseren, omdat daarmee een groot beheer (en handavings)probleem gaat ontstaan. Zeker gezien de noodzakelijke omrijdbeweging (om het nieuw te bouwen gebouw van SOZAWE) zullen veel fietsers uit Helpman hun fiets dan in de groenstroken plaatsen.

Ontwerp tunnel.

Bij het ontwerp van de tunnel en perronopgangen is het uitgangspunt het aantal oversteekbewegingen in de tunnel zoveel mogelijk te beperken.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

8

Het verkeersonderzoek laat zien dat de meeste stationsbezoekers uit de Helperzoom/Kempkensbergkant komen. Op basis daarvan is ervoor gekozen de trapopgang naar het eilandperron aan de noordkant aan te leggen. In de uitwerking van de inrichting van de tunnel zal nog aandacht worden besteed aan de details, waarbij de verkeersveiligheid voorop staat.

Plaats bushalte.

Zoals ook vorig jaar mei aangegeven willen we gezien de goede kwaliteit en uitstraling van een zestal bomen aan de westkant van de Helperzoom – de beoogde locatie van een bushalte – de bushalte niet hier, maar verder noordelijk te realiseren. Het nadeel is dat de bushalte daarmee verder van het station komt te liggen. Voordeel is dat de bussen die nu al via de Haydnlaan rijden, dezelfde route kunnen aanhouden.

Monumentale boom.

We hebben u mei vorig jaar ook geïnformeerd over een monumentale els aan de oostkant van de Helperzoom. We stellen voor deze boom ondanks de monumentale status te kappen. We hebben onderzoek laten doen naar de overlevingskansen van de boom. Vanwege de in de toekomst geïsoleerde ligging van de boom en de veranderingen in de grondwaterstand zijn deze gering. Het boomadvies treft u aan bij de onderliggende stukken. Daarnaast wordt er weliswaar groen gekapt (zo'n 70 bomen), maar in de plannen zitten naast een ecologische verbinding langs de Helperzoomkant ook veel herplant, waarmee de uitstraling aan deze zijde groen blijft. Voor de boomeffectanalyse verwijzen we naar paragraaf 5.4 van het bestemmingsplan.

Park & Ride.

We willen Park & Ride (in het programma van eisen staan 160 parkeerplaatsen) integreren in bouwplannen in de omgeving. Binnenkort verwachten we de uitkomsten van het onderzoek naar de rendabiliteit van de parkeergarage onder de nieuwbouw van SOZawe. In deze garage is in beginsel rekening gehouden met dubbelgebruik, mede ten behoeve van de P+R-functie. In ons raadsvoorstel van mei vorig jaar gaven we aan dat een noodzakelijke tijdelijke voorziening (tot realisering SOZawe) gecombineerd kan worden met de parkeergarage onder de Euroborg. In overleg met NS stellen we nu voor om tijdelijk in de nabije omgeving van het station P+R-plaatsen aan te leggen op maaiveld (aan de Europaparkzijde, tussen het stationsplein en de Mediacentrale). Deze parkeerplaats wordt vervolgens opgeruimd als de parkeerplaats onder de nieuwbouw van SOZawe klaar is voor gebruik.

De tekening van het voorlopig ontwerp is in te zien in het bestemmingsplan dat onderdeel is van dit raadsvoorstel.

3) **Burgerparticipatie.**

Wij vinden het belangrijk burgers te betrekken bij de besluitvorming over plannen. Het Station Europapark is onderdeel van het stedenbouwkundig plan Europapark dat indertijd tot stand is gekomen nadat twee mogelijke scenario's breed waren besproken met omwonenden en instanties. In die zin lagen de kaders voor het station al in 1999 vast en waren ze afgestemd met de omgeving. Deze zijn vervolgens juridisch verwoord in het bestemmingsplan uit 2002.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

9

Ook tijdens het huidige traject zijn we in gesprek gegaan met belanghebbenden, in eerste instantie vooral om vragen te kunnen beantwoorden. Naar aanleiding van initiatieven uit de omgeving hebben we er vervolgens voor gekozen om – ook voor onszelf – extra inzicht te verkrijgen in de consequenties van door omwonenden opgestelde alternatieven. Daarbij hebben we gekeken hoe deze alternatieven zich verhielden tot de doelstellingen die we hadden met station en interwijkverbinding. Dat heeft er zoals gezegd bijvoorbeeld toe geleid dat we middelen ter beschikking hebben gesteld aan de omwonenden om externe expertise in te winnen in de beoordeling van een door bewoners opgesteld alternatief. We gaan daar verderop deze paragraaf nader op in. We beginnen de paragraaf met een opsomming van het proces.

Voorafgaand aan de inspraak hebben we belanghebbenden zo goed mogelijk willen informeren over de plannen. We hebben daartoe twee informatiebijeenkomsten gehouden, één voor omwonenden en één voor ondernemers. Ook hebben we het Wijkcomité Helpman en het Buurtoverleg Oosterpoort apart geïnformeerd. Vervolgens is op initiatief van een van de omwonenden een werkgroep met bewoners van de Helperzoom geformeerd. Deze werkgroep is tussen augustus en november 2008 drie keer bijeen geweest. Tijdens de werkgroepbijeenkomsten zijn de bewoners verder geïnformeerd over de ins en outs van het station en de locatiekeuze. Daarbij is ook gesproken over een drietal in samenspraak met de bewoners geschetste alternatieven. Tot slot hebben we ideeën gepresenteerd voor de door de bewoners gesignaleerde verkeersveiligheidsproblemen op de Helperzoom. We hebben de resultaten van beide onderwerpen (globale analyse alternatieven en verkeers-veiligheid) tegelijkertijd met het eindverslag van de inspraak (december 2008) in de visietrommel gelegd.

Over het bestemmingsplan heeft tevens een formele inspraakprocedure plaatsgevonden op grond van de Algemene Inspraakverordening 2005. In dat kader heeft het voorontwerpbestemmingsplan van 14 augustus tot en met 10 september 2008 ter inzage gelegen. Insprekers konden gedurende deze periode schriftelijk reageren. Tevens is in deze periode een bijeenkomst gehouden, waar een toelichting op het plan is gegeven en mondelinge reacties op het plan konden worden gegeven. Voor de inbreng van de insprekers en het standpunt van ons college verwijzen wij naar het eindverslag van de inspraak, dat we zoals gezegd december 2008 in de visietrommel hebben gelegd en nu ook als bijlage bij de toelichting van het bestemmingsplan is opgenomen.

Zoals we u hebben geïnformeerd in onze brief van 23 januari jl. hebben deze reacties aanleiding gegeven de Kiss & Ride-parkeerplaats in de richting van het balkgat te verplaatsen. Dit balkgat was voor het grootste deel aanvankelijk opgenomen in bestemmingsplan Kempkensberg-Engelse Kamp e.o. Als gevolg van deze wijziging maakt het balkgat nu volledig deel uit van het ter vaststelling voorliggende plan. Overigens is daarin het balkgat nog iets verder verkleind met het oog op een eventuele toekomstige uitbreiding van de fietsenstalling (van 300 naar 430 stallingsplaatsen) en de langs het spoor aan te leggen ecologische verbindingzone.

Tevens hebben we op basis van de inspraakreacties besloten om besluitvorming over de aansluiting van het fietspad op de Helperzoom uit te stellen. We gaan de plannen verder uitwerken en vervolgens opnieuw voor inspraak vrijgeven. Dit doen we omdat

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

10

we goed willen kijken hoe die aansluiting zo verkeersveilig mogelijk kan worden gemaakt.

Verbindingsvariant.

Een aantal omwonenden, verenigd in het inspraakcomité Helperzoom, hebben eind december 2008 een vierde alternatief gepresenteerd, de Verbindingsvariant. U heeft in de raadscommissie Ruimte en Wonen van 11 februari 2009 aangegeven dit bewonersalternatief te willen meewegen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

We hebben deze variant geanalyseerd en geconstateerd dat het alternatief een aantal belangrijke nadelen in zich heeft, onder andere ontstond een oncomfortabele fietsroute. Zie voor een toelichting bijlage 1.

In uw vergadering van 11 februari jl. heeft u tevens de wens geuit ook het oordeel van genoemde onafhankelijke deskundige mee te nemen. Het door de bewoners ingehuurd bureau is Bügel Hajema. Het inspraakcomité heeft ons op 22 april jl. hun rapport ter beschikking gesteld. In het rapport bevestigt het bureau onze bedenkingen tegen de haalbaarheid van de geschetste variant van eind december.

In overleg met de omwonenden is Bügel Hajema vervolgens nog een stap verder gegaan door een nieuwe variant in te brengen. We hebben het rapport van Bügel Hajema bijgevoegd. In de veronderstelling dat u ook dit nieuwe alternatief wilt betrekken bij uw afweging hebben we deze variant afgezet tegen onze uitgangspunten. Daarbij hebben we naast onze eigen ontwerpers (stedenbouw, landschap, verkeer, civieltechnisch) ook commentaar gevraagd van de stadsarcheoloog en de stads-ecoloog. Tot slot heeft het door ProRail ingehuurd externe ingenieursbureau van het station (Movares) ons hun reactie gegeven.

De nieuwe variant komt voor wat betreft de belangrijkste bezwaarpunten van de omwonenden overeen met ons voorstel: de tunnel ligt op vrijwel dezelfde plek en de fietsroute loopt voor de huizen aan de Helperzoom. Toch wijkt de variant op een aantal belangrijke punten af van ons voorstel. Onze belangrijkste conclusie is dat het te veel afwijkt van een aantal van de door ons gehanteerde uitgangspunten om het als integraal ontwerp verder uit te werken. Een belangrijk nadeel is de fietsroute, die in de nieuwe variant aan de Helpmanzijde in een sociaal onveilige "goot" komt te liggen. Ook de tunnelmond is in deze variant niet of nauwelijks meer zichtbaar vanaf de straat. Een tweede groot nadeel is de inrichting van het plein aan de Europaparkzijde. Dat is door keuzes op het gebied van maat en positionering van de gebouwen geen echt stationsplein meer. Het belangrijkste doel van het plein, het begeleiden van reizigers naar de trein, sneeuwt hierdoor onder. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar bovengenoemde bijlage 1.

Een tweede belangrijke conclusie is dat de variant interessante ideeën in zich heeft, waarvan we voorstellen die uit te werken bij de verdere planvoorbereiding.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

11

In dat kader noemen we:

- de inrichting van het balkgat en de ecologische aansluiting tussen Kempkensberg en het Helperdiepje (inclusief de door Bügel Hajema genoemde "knipooog" naar het verleden);
- de fietsaansluiting op de Helperzoom tegenover Groenendaal;
- de looproute naar Kempkensberg;
- de mogelijkheden een vanuit twee hoogten bereikbare fietsenstalling aan de Europaparkzijde te realiseren;
- de mogelijkheid plasdrasoevers te realiseren bij de vijver.

In bijlage 1 gaan we zoals gezegd dieper in op het rapport en de twee varianten. In deze bijlage lichten we tevens toe waarom we bovengenoemde punten waardevol vinden en verder willen uitwerken.

Voor de tijdens de formele zienswijzeprocedure ingebrachte reacties verwijzen we naar bijlage 2.

4) **Vierde spoor.**

Wij verwijzen naar bijlage 3 voor een uitgebreide toelichting op ons voorstel het spoor op termijn te verbreden aan de Helpmanzijde.

5) **Bestemmingsplan.**

Het ontwerpbestemmingsplan is met ingang van 15 januari 2009 overeenkomstig artikel 3.8, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegd. Gedurende deze termijn kon een ieder naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze op het ontwerp naar voren brengen. In bijlage 2 hebben we de zienswijzen samengevat en hebben we ons commentaar toegevoegd. Hoewel het onderdeel is van een bijlage is het wel een integraal onderdeel van het raadsvoorstel. Er komt een aantal dubbelingen ten opzichte van de inhoud van dit raadsvoorstel in voor en vanwege de leesbaarheid is dit onderdeel in een bijlage ondergebracht.

In bijlage 2 gaan we ook in op het novum dat er naast de zienswijzen ook gebruik is gemaakt van een elektronische petitie.

Exploitatieplan.

Het bestemmingsplan voorziet niet in een bouwplan, als bedoeld in artikel 6.12, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening. Weliswaar kunnen op grond van het bestemmingsplan op het station of het stationsvoorplein aan de zijde van het Europapark commerciële voorzieningen, zoals een stationsrestaurant, kiosk, reisbureau of gemakswinkel, mogelijk worden gemaakt, maar dit kan alleen wanneer ons college toepassing geeft aan een in het bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid. We hebben u hierover in onze brief van 23 januari jl. geïnformeerd. Uit artikel 6.12, leden 2 en 4, van de Wet ruimtelijke ordening volgt dat we de verplichting hebben een exploitatieplan vast te stellen dat in dat geval is gekoppeld aan de vaststelling van het wijzigingsplan. In het kader van dit bestemmingsplan is de vaststelling van een exploitatieplan dan ook niet vereist.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

12

6) **Grondexploitatie(s).**

Europapark.

De laatste herziening van de grondexploitatie Europapark heeft u mei 2007 vastgesteld. Met een bijdrage van € 4,5 miljoen uit de egalisereservere grondzaken verliep deze grondexploitatie budgettair neutraal. Met deze nieuwe herziening presenteren we een grondexploitatie met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Zoals gezegd achten we het noodzakelijk deze middelen binnen de grondexploitatie te reserveren om te anticiperen op tegenvallers als gevolg van onzekere economische tijden.

De afgelopen jaren heeft zich een aantal wijzigingen voorgedaan. We hebben u met de tentatieve grondexploitatie van mei vorig jaar al gemeld dat de lagere langjarige renteverwachting een positief effect had op het resultaat. Aan de andere kant waren we genoodzaakt een deel van de toegewezen EFRO-subsidie te moeten afboeken, hoewel we verheugd zijn dat het slechts een relatief beperkt deel is gebleken. De EFRO-subsidie was de resterende post in de begroting met verreweg het hoogste risicoprofiel, dat nu tot vrijwel nul is teruggebracht.

Overigens is box III (de risicoparagraaf) ondanks deze gunstige EFRO-conclusies "slechts" afgenomen met ruim € 1 miljoen (van € 16 miljoen tot € 14,7 miljoen).

Deze relatief kleine daling komt door het hogere risicoprofiel van kantorenverkoop op dit moment.

Verder hebben we binnen de grondexploitatie ruimte gecreëerd om het Helperpark straks te kunnen inrichten. Vorig jaar heeft u besloten dit park uit te werken conform de zogenaamde "waterpark"-variant. We hebben middelen gereserveerd om het park op een kwalitatief goed niveau aan te leggen, bijvoorbeeld met de aanleg van twee voetgangersbruggetjes. Op dit moment zijn we overigens bezig de kaders te stellen die wat ons betreft vastliggen voor het park, waarna we een participatieproces willen opzetten. Tijdens een informatiebijeenkomst voor bewoners van De Linie op 1 december vorig jaar hebben we al aangekondigd dat we hen graag willen betrekken bij het maken van de plannen. We willen u voorafgaand aan dit proces de kaders voorleggen in de vorm van een inspraakplan.

Overigens is bij het begrote programma in het Helperpark ook uitgegaan van de vorig jaar gepresenteerde waterparkvariant. Dat betekent een afname van het programma van 12.500 m² BVO ten opzichte van de herziene grondexploitatie uit 2007. In de waterparkvariant waren echter minder kantoren en meer woningen gedacht dan in 2007. Daardoor kunnen de gronden gemiddeld eerder worden uitgegeven. Het hiermee gepaard gaande rente-effect betekent netto een voordeel voor de grondexploitatie.

In de andere Europaparkkwadranten hebben zich geen programmatische wijzigingen voorgedaan. Wel is er de afgelopen twee jaar in het hele gebied verder gewerkt aan de uitvoering van het stedenbouwkundig plan Europapark. In De Linie werken we behalve aan de aanleg van de fietstunnel momenteel ook aan het afronden van het woonrijpmaken. De eerste woningen van de Frontier zijn vorig jaar november opgeleverd. In december is ook de bouw van de tweede fase gestart. In het kantorenkwadrant is het eerste pand september vorig jaar opgeleverd en het tweede zal binnenkort volgen. De strook langs de kolenmuur (strip 5) is een beoogde woningbouwlocatie. In het kader van de Intense Laagbouw-manifestatie is een aantal modellen

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

13

uitgewerkt. De skivijver is vorig jaar zomer ingericht als P+R en we bereiden nu het dempen van de tweede fase voor. Daarmee krijgt het terrein straks zijn uiteindelijk capaciteit van zo'n 1000 parkeerplaatsen. Verder werken we aan twee extra ontsluitingen; vanuit de grondexploitatie werken we aan een tweede aansluiting op de Bornholmstraat. Deze wordt aangelegd over een aan te kopen strook grond van Pon (voormalige Van Gend & Looslocatie). In het kader van de visie op de oude A7 (Europaweg) wordt gestudeerd op een directe aansluiting van P3 op de Europaweg. Tot slot loopt ook de uitvoering van het Euroborgkwadrant volgens planning. De eerste woontoren wordt eind dit jaar opgeleverd, de tweede volgt zo'n anderhalf jaar later. Verder werken we samen met de ondernemers aan de uitvoering van een marketingplan. Daarvoor hebben we € 400.000,-- gereserveerd, die we vooral zullen aanwenden om de uitstraling te verbeteren. De helft van dit bedrag, € 200.000,-- , is afkomstig uit de grondexploitatie en verwerkt in deze herziening. Deze was afkomstig uit de post onvoorzien "woonrijpmaken" uit de grondexploitatie 2007.

Station Europapark.

Zoals vorig jaar mei al aangekondigd, kiezen we ervoor de grondexploitatie te splitsen in een deel station (en omgeving) en de overige delen. Met de keus het positieve resultaat van € 1,6 miljoen binnen de grondexploitatie Europapark te houden verlopen beide grondexploitaties budgettair neutraal, waarbij het stationsdeel nog een tekort kent van € 25 miljoen. We hebben goede hoop op een subsidie Spoorse Doorsnijding, waarbij we veiligheidshalve uitgaan van de minimumvariant van € 10 miljoen. Daarnaast werken we aan een nieuwe EFRO-subsidieaanvraag voor het station in combinatie met Kempkensberg. We houden voor het station rekening met een EFRO-opbrengst van € 2,5 miljoen. Daarmee resteert een bedrag van € 12,5 miljoen, te dekken uit de risicobuffer.

De aanleg van Station Europapark is een groot investeringsproject waarvan niet alle uitvoeringszaken volledig te voorspellen zijn. Hierom is in de grondexploitatie rekening gehouden met een post onvoorzien om tegenvallers te kunnen opvangen. We hebben vertrouwen dat we met deze post de risico's tot een verantwoord niveau hebben teruggebracht.

Voor een inhoudelijke toelichting verwijzen we naar de grondexploitaties in de bijlage.

Kredietverstrekking.

De gemeentelijke bijdrage bedraagt vooralsnog € 12,5 miljoen euro. Hiervoor is in 2010 structureel nieuw beleidsgeld beschikbaar (buffer grote projecten). De kapitaal-lasten behorende bij deze gemeentelijke bijdrage bedragen € 1,010 miljoen euro. In 2010 zal hiervoor een begrotingswijziging worden ingediend.

Daarmee gelden bijgaande krediettabellen (voor aanleg station en voorinvestering vierde spoor, zie hiervoor de laatste alinea van bijlage 3), waarbij voor het krediet voor het station de kosten zijn meegenomen tot en met 2011. De kredietverstrekking wordt daarmee conform onze afspraken opgeknipt in delen.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

14

Begrotingswijziging 2009						
Naam voorstel		Station Europapark				
Incidenteel / Structureel		Incidenteel				
Soort wijziging		Investering				
Tijdsplanning krediet		2009-2015				
Pr.gr.	Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging reserve	Saldo
7.05	RO/EZ: Verkeer & Vervoer	41.900.000	29.400.000	12.500.000-		12.500.000-
Totalen begrotingswijziging		41.900.000	29.400.000	12.500.000-	-	12.500.000-

Begrotingswijziging 2009						
Naam voorstel		Voorfinanciering 4e spoor				
Incidenteel / Structureel		Incidenteel				
Soort wijziging		Investering				
Tijdsplanning krediet		2009-2015				
Pr.gr.	Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging reserve	Saldo
7.07	RO/EZ: Verkeer & Vervoer	2.000.000	2.000.000	-		-
Totalen begrotingswijziging		2.000.000	2.000.000	-	-	-

7) Uitvoeringsplanning/ risico's.

Tot slot van dit raadsvoorstel informeren we u over de planning en de risico's die we onderkennen bij de aanleg van het station.

Met uw besluit in mei zal de termijn van 6 weken, waarbinnen beroep kan worden ingesteld bij de Raad van State, in juli 2009 zijn verstreken. We verwachten in september te kunnen starten met het grondwerk, waarna de zettingsperiode begint. We zullen een jaar later starten met de bouw van station en tunnel, waarna hij december 2011 in gebruik kan worden genomen. Dit betekent een vertraging van ruim een half jaar ten opzichte van eerdere informatie. Deze vertraging ontstaat doordat het ontwerp moet worden aangepast om te anticiperen op de spoorverbreding. Zie hiervoor ook het vierde spoorrapport van ProRail/Movares.

Binnen de planning worden archeologische opgravingen ingepast: vorig jaar heeft het graven van proefsleuven bevestiging opgeleverd van de veronderstelling dat het gebied archeologisch interessant zal zijn.

Zaken die de bouw kunnen vertragen zijn:

- Juridische procedures: we verwachten dat er beroep bij Raad van State wordt ingediend. Hoewel de uitspraak binnen een jaar moet zijn gedaan, willen we toch eerder beginnen met het werk. We hebben een zorgvuldige procedure doorlopen en hebben er vertrouwen in dat we uiteindelijk gelijk krijgen van het beroepscollege.

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

15

- Eigendom: NS Poort is nog eigenaar van een deel van het benodigde terrein, maar heeft al in 2006 aangegeven de grond aan ons te gaan verkopen. We hebben vorig jaar de gesprekken over de grondprijs afgerond. Via een onafhankelijke taxatie is de waarde vastgesteld. We wachten op dit moment op bevestiging van afspraken over de wijze van bodemsanering. We gaan ervan uit binnenkort de gronden definitief in bezit te hebben.
- Ontheffing Flora- en Faunawet: zoals aangegeven blijkt uit onderzoek dat een aantal beschermde diersoorten gebruik maakt van het plangebied. We hebben vertrouwen voldoende compenserende maatregelen te kunnen treffen om een ontheffing op deze wet te krijgen, maar volledigheidshalve benoemen we dit risico nog in deze paragraaf.
- Aanbestedingsprocedure: in overleg met ProRail kiezen we ervoor een Design & Construct-aanbestedingsmethode te doorlopen. Daarbij gaan we het gehele pakket in één keer aanbesteden, bij één partij. Als er geen of te weinig partijen geïnteresseerd zijn, loopt de aanleg vertraging op. Overigens verwachten we in deze tijden van recessie juist veel belangstelling vanuit de markt.
- Vertraging door tegenvallers die pas naar voren komen bij de aanleg: hoewel niets valt uit te sluiten, hebben we diverse vooronderzoeken gedaan. Op basis hiervan verwachten we geen vertragingen.

Tot slot van deze risicoparagraaf noemen we de met ProRail gemaakte afspraken over het beheer van het station. Binnen Stadsbeheer zijn middelen beschikbaar voor het beheer en onderhoud van de voorpleinen en de ondertunneling. De spoorse delen en het constructieve deel van de tunnel worden in beginsel beheerd door ProRail en betaald door Verkeer & Waterstaat. Hoewel het ministerie heeft aangegeven dit te zullen doen, liggen eventuele risico's bij de gemeente. Gezien de afspraken schatten we deze risico's zeer klein.

Besluit.

Gelet op het vorenstaande en onder overlegging van de bijbehorende stukken stellen wij u voor te besluiten:

- I. tot de aanleg van Station Europapark;
- II. de zienswijze van Gedeputeerde Staten van Groningen op het ontwerpbestemmingsplan over te nemen;
- III. de zienswijzen van mevrouw M. Ohoioeloen e.a. namens het inspraakcomité Helperzoom en de heer J.J. Zijp op het ontwerpbestemmingsplan niet over te nemen;
- IV. geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen;
- V. kennis te nemen van de petitie van het inspraakcomité Helperzoom en uw standpunt daarover aan de indiener en mede-ondertekenaars kenbaar te maken door een mededeling via het e-petitieloket van de gemeente Groningen en de internetpagina www.petities.nl;
- VI. een aantal in het voorstel genoemde aspecten die genoemd worden in het door Bügel Hajema in overleg met omwonenden ontworpen alternatief verder mee te nemen in de planuitwerking;
- VII. het bestemmingsplan Station Europapark vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen ten opzichte van het ontwerp, zoals dat ter inzage heeft gelegen, aan

Raadsvoorstel - Station Europapark en Herziene Grondexploitatie Europapark

16

te brengen:

aan het slot van artikel 6, lid 6.3, sublid 6.3.1, onder d, artikel 7, lid 7.3, sublid 7.3.1, onder b, en artikel 12, lid 12.1, onder h en k, wordt toe-gevoegd de zinsnede: met uitzondering van reclamemasten hoger dan 6 meter;

- VIII. de grondexploitatie Station Europapark vast te stellen;
- IX. een uitvoeringskrediet van € 41,9 miljoen beschikbaar te stellen te dekken uit de bronnen vermeld in de grondexploitatie;
- X. de herziene grondexploitatie Europapark vast te stellen;
- XI. een principe-uitspraak te doen het mogelijk te maken het spoor ter plaatse van Station Europapark in de toekomst uit te breiden aan de Helpmanzijde, waarbij voldoende compenserende maatregelen worden getroffen, uitgaande van de stedelijke ecologische structuur;
- XII. een uitvoeringskrediet van € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor de voorinvestering ten behoeve van het vierde spoor, te dekken uit een bijdrage van Verkeer & Waterstaat;
- XIII. de gemeentebegroting dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.

Raadsvoorstel - Beveiliging Martinitoren; definitief ontwerp

RAADSVOORSTEL:

2008-2009

Ons kenmerk: RO 09.1888258

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Beveiliging Martinitoren; definitief ontwerp

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

In het voorjaar van 2007 zijn tijdelijke beveiligingsvoorzieningen in de vorm van een kooiconstructie op de toren geplaatst zodat de toren weer snel opengesteld kon worden voor het publiek.

Voor de definitieve beveiliging van de toren heeft uw raad op 20 juni 2007 ingestemd met het collegevoorstel om te kiezen voor een wandconstructie. Op 28 november 2007 heeft uw raad ingestemd met de keuze voor een spijlenhekwerk. Tevens is besloten om proefstukken op de toren te plaatsen om een oordeel te kunnen vellen over vorm, spijlafstand en kleur.

In verband met het lampionnenproject is daarna vertraging opgetreden.

De proefstukken zijn in het najaar van 2008 op de toren geplaatst, daarna zijn verschillende modificaties aan de proefopstellingen aangebracht en is een derde proefstuk geplaatst.

Beoordeling proefstukken.

Op 5 maart 2009 is de raadscommissie Beheer en Verkeer uitgenodigd om de proefstukken op de toren te bekijken.

Er waren twee vormen opgesteld: recht en uitgebogen. En twee kleuren: zwart en grijs. De staafafstand was in drie varianten te zien: 100, 125 en 150 mm.

De vorm leverde de meeste discussie op en spitte zich toe op de overklimbaarheid.

Sommigen vonden dat het rechte hek minder goed overklimbaar zou zijn dan het uitgebogen hek.

Ten aanzien van de spijlafstand werd de tussenmaat van 125 mm als beste aangeduid.

Vanaf de Grote Markt gezien vielen de verschillen tussen het recht en het uitgebogen hek amper op. Vanaf de toren bekeken geeft de uitgebogen vorm meer bewegingsvrijheid en kan beter naar beneden gekeken worden in vergelijking met het rechte hek.

Participatie.

De Martinitoren is van iedereen, maar welke groep moet in het kader van de burgerparticipatie betrokken worden?

Raadsvoorstel - Beveiliging Martinitoren; definitief ontwerp

2

In eerdere fasen zijn contacten gelegd met "Vrienden van de Stad" en met de bond "Heemschut". Verder is de Rijksdienst voor Architectuur, Cultuurlandschap en Monumenten betrokken geweest. Deze organisaties hebben positief gereageerd op het voorliggende voorstel.

Voorstel definitief ontwerp.

Naar aanleiding van de beoordeling van de proefstukken en de opmerkingen tijdens het bezoek van de raadscommissieleden is het ontwerp van de hekken iets aangepast. De bovenste horizontale staaf is iets gezakt en de spijlen lopen verder door. In de bijlage zijn schetsen toegevoegd die dat laten zien. Wij zijn van oordeel dat met deze aanpassing de hekken voldoende veilig zijn tegen overklimmen.

Ons college stelt voor om als definitief ontwerp te kiezen voor het uitgebogen hek met een spijlafstand van 125 mm in de kleur grijs. Dit hek wordt rondom op de eerste trans aangebracht (optie b).

Wij stellen voor om de ruimte achter de wijzerplaten blijvend open te stellen voor het publiek.

De tweede trans en de beklimming naar de ruimte van de beiaardier blijven afgesloten en kunnen alleen, op aanvraag, door groepen onder begeleiding van een torenwachter betreden worden.

Financiën.

Uw raad heeft voor de beveiliging van de Martinitoren een krediet van € 450.000,- beschikbaar gesteld.

Aanbesteding en planning.

Wij stellen u voor om deze werkzaamheden conform het gemeentelijk aanbestedingsbeleid meervoudig onderhands aan te besteden.

Na het besluit van uw raad zal de technische uitwerking plaatsvinden en zullen de aanbestedingsdocumenten gemaakt worden. Wij verwachten dat de uitvoering van de definitieve beveiliging in het najaar van 2009 zal plaatsvinden. De uitvoering zal zodanig geschieden dat de openstelling van de toren voor het publiek zo weinig mogelijk verstoord wordt.

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

te kiezen voor een definitieve beveiliging van de gehele eerste trans van de Martinitoren, uitgevoerd als uitgebogen hek met een spijlafstand van 125 mm, in de kleur grijs (optie b).

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.